

“Senkit se eresztek útjára úgy, hogy jobbá és boldogabbá ne tennétek!”
“Ebben az életben nem tehetünk nagy dolgokat. Csak kis dolgokat tehetünk, nagy szeretettel.”

-Teréz Anya-

A SZENT LÁSZLÓ ÁMK - ÓVODÁJÁNAK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

(Baja, Vöröskereszt tér 1/b)
OM: 027959

Az óvodai Pedagógiai program módosítása: 2025.

TARTALOM

TARTALOM JEGYZÉK	2
JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE	4
MŰKÖDÉSI ENGEDÉLY	5
AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	6
1. BEVEZETÉS	7
1.1. A katolikus óvodánk küldetése	7
1.2. Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei	8
2. KATOLIKUS GYERMEKKÉP, KATOLIKUS ÓVODAKÉP	8
2.1. Katolikus gyermekkép	8
2.2. Katolikus óvodaképünk	9
2.3. Óvoda arculata (óvoda védőszentje)	10
3. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	10
3.1. Az óvodai nevelés általános feladatai	10
3.2. A hitre nevelés erősítése	10
3.3. Az egészséges életmód alakítása	11
3.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása	12
3.5. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	17
4. A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	19
4.1. Személyi feltételei	19
4.2. Tárgyi feltételek	21
4.3. Az óvodai élet megszervezése	22
4.4. Az óvoda kapcsolatai	27
5. A KATOLIKUS ÓVODA TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	28
5.1. Hitre nevelés	28
5.2. Játék	31
5.3. Verselés, mesélés	33
5.4. Ének, zene, népi játék, tánc	35
5.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi-munka	38
5.6. Mindennapos mozgás	41
5.7. A külső világ tevékeny megismerése	43
5.7.1. Környezettudatos nevelés	48

5.7.2. Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése	49
5.8. Munka jellegű tevékenységek	51
5.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	53
6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	55
6.1. Az óvoda-iskola átmenet támogatása	57
7. A GYERMEKEK EGYÉNI KÉPESSÉGEINEK MÉRÉSE ÉS NYOMON KÖVETÉSE	58
8. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSA	60
8.1. Beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdő gyermekek felzárkóztatását segítő program	60
8.2. A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásával kapcsolatos feladatok	61
8.3. A tehetségek kibontakoztatását segítő pedagógiai feladatok	62
8.4. Gyermekvédelem	63
8.5. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtését segítő pedagógiai feladatok	64
9. NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉSBEN RÉSZT VEVŐ ÓVODA ESETÉN A NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK ÉS NYELVÉNEK ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK	64
10. FŐISKOLAI HALLGATÓK GYAKORLATI KÉPZÉSE	65
11. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI	65
12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	67
13. JEGYZŐKÖNYV	68

JOGSZABÁLYOK JEGYZÉKE

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a német nemzetiségi nevelés irányelveiről
- 2016/679/EU általános adatvédelmi rendelet (GDPR) és a 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról – az OviKréta használatához kapcsolódó adatkezelési hivatkozások
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról Egységes szerkezetben a 2023. szeptember 1-jétől hatályos módosításokkal – az új alapprogram teremtésvédelmi és digitális kiegészítéseivel
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 275/2019. (XI.21.) Korm. rendelet az óvodába járással és a tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelés finanszírozásáról és irányításáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveiről

MŰKÖDÉSI ENGEDÉLY

Határozat a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 79.§ (3) bekezdésében biztosított hatáskörben eljárva készült Kecskeméten, 2009. augusztus 10. Dr. Ferenczi István főközjegyző által.

Működési engedély módosításának a száma: 7582-2/2009. Tamás László előadó hivatalos másolata az eredetivel megegyezik.

Az óvoda adatai:

Az intézmény neve: Szent László Általános Művelődési Központ

Az intézmény székhelye: 6500 Baja, Katona József utca 3.

Telefonszáma: +36-79/523-783

Intézmény telephelye: 6500 Baja, Vöröskereszt tér 1/B.

Telefonszáma: +36-79/ 324-923, +36 70/5019346

Az intézmény vezetője: Hajdók Róbert

Az óvoda vezetője: Tusa Cecília

Az intézmény fenntartója és felügyeleti szerve:

Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolánővérek Társulata
1085 Budapest, Mária utca 20.

Az óvoda OM azonosítója: 027959

AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

Az intézmény fenntartója a **Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek Társulata**.

Az intézmény Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ) bajai csoportja 1992-ben 4 óvodai csoporttal és 1 általános iskolai első osztállyal alapította meg a jelenlegi intézmény elődjét, melynek fenntartója a KÉSZ volt.

1995-ben a korábbi egyházi ingatlanok visszaigénylése, ill. visszaadása lehetővé tette a katolikus középiskola indítását is.

A városban előzőleg működő szerzetesrendek (A Ciszterci Rend Zirci Kongregációja és a Miasszonyunkról Nevezett Iskolanővérek Társulata), valamint Baja Város Önkormányzata között létrejött megállapodás szerint a korábban a városi önkormányzat fenntartásában működő Tóth Kálmán Gimnázium és Szakközép Iskola jogutód intézményeként kezdte meg működését a **Szent László Általános Művelődési Központ**.

A fenntartói jogot a két rend a KÉSZ-re bízta, majd az 1999-ben bekövetkezett törvényi változások nyomán a Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek Társulata vette át a fenntartói jogot.

Az óvoda a századforduló idején épült a város déli részén, a Vöröskereszt téren. A bajai Ady Endre Városi Könyvtár helytörténeti gyűjteményében 372P13 jegyzékszám alatt található adatok szerint 1910-ben egy tanerős óvodaként nyílt meg szolgálati lakással kiegészülve. 1946-tól két tanerős, 1972-től három tanerős napközi-otthonosként működött, majd 1978-tól négycsoportos napközi-otthonos óvoda lett. Az óvodában 1983 óta folyik német nemzetiségi nevelés. 1992-től a keresztény nevelést is feladatul tűzték ki. 1999-től integrált nevelés is folyik. Az óvoda 2011 nyarán megvalósult 53 milliós beruházásnak köszönhetően igényesen felújított és kibővített (tornaszoba, ebédlő, aula, irodák, konyha, fejlesztőszobák) korszerű épülettel rendelkezik. 2014 nyarán egy KEOP-os pályázatnak köszönhetően energetikai felújítás történt.

2017 őszén az udvari játékok teljes cseréjére került sor az Európai Unió szabályoknak megfelelően. Az óvodába jellemzően jól szituált családok gyermekei járnak. 4 vegyes életkorú csoportban, melyeket színek szerint neveztünk el (piros, kék, zöld, sárga).

1. BEVEZETŐ

„Aki tudja, hogy szeretik, viszont szeret, és akit szeretnek, mindent elér”

/Boszkó Szt. János/

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.

A gyermek Isten ránk bízott ajándéka. Szüleinek olyan kincse, amelynek értékét gyakran kevésbé ismerik, s a katolikus óvoda evangelizáló munkája során ez a kincs a szülő számára fokozatosan tárul föl.

Sok gyermek a katolikus óvodában szerzi első vallásos ismereteit. Életkori sajátosságaiból fakadóan fontos, hogy kezdetben az őt körülvevő felnőttek (óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítők) életpéldájából tapasztalja meg Isten szeretetét.

Az óvodai nevelésünkben az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával harmonizálva a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszünk a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben. Az óvodás gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

1.1. Katolikus óvodánk küldetése

„Menjetez tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, ...

Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végéig.”

(Mt. 28,19-20b)

A Teremtő öröktől fogva ismer minden embert. Szellemi, lelki, testi értékeket helyezett el a gyermekben, amelyeket a neveléssel kell felszínre hozniuk azoknak, akik a gyermekért felelősek.

A szülőnek és a pedagógusnak a mennyei Atya gyermekkel kapcsolatos szándékát kell kifürkésznie és a megvalósulásában segíteni.

Az intézményünk célja az evangélium bátor hirdetése, a keresztyén értékek megőrzése és továbbvitele az igaz és hamis egyértelmű megfogalmazása, az emberek Isten felé vezetése az egyház küldetése az evangélium hirdetése, hogy ez a személyiség részévé váljék és a mindennapi élet gyakorlatát képezze.

Az erkölcsi nevelés, a stabil értékrend, feltétele annak, hogy a hit megalapozódjék. A katolikus nevelés fontos feltétele a gyermeket körülvevő felnőttek, óvónők és dajkák katolikus küldetés tudata. Csak akkor érhetünk el eredményt a munkánkban, ha a személyes példaadás pozitív értékű.

A családokkal való kapcsolattartás folyamán a katolikus óvoda remélhetőleg egyre több embert segíthet az igaz értékek megtalálására. Éppen ezért a katolikus intézmény nyitott mindazon családok számára, akik elfogadják az óvoda katolikus szellemiségét. Más felekezettől érkező családoknál tiszteletben tartja saját vallási szokásait.

1.2. Az Egyház nevelésre irányuló alapelvei

Az Egyház Krisztustól kapott parancsa a misszionálás. A katolikus óvoda része az Egyház küldetésének, különösen a hitre való nevelés területén, sajátos módon részt vállal a katolikus életre nevelésben, amely az ember személyiségének teljes kibontakozásához vezet.

Az óvodában is meglátja azt a különös eszközt, amely a teljes ember formálására irányul. Az egyháznak is feladata a nevelés, sajátos okokból. Az egyház maga is közösség. A gyerekeket segíteni kell az egyház tanításainak életkori sajátosságuknak megfelelő megélésében.

2. KATOLIKUS GYERMEKKÉP, KATOLIKUS ÓVODAKÉP

2.1. Katolikus gyermekkép

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó. Ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

Olyan keresztény gyermekeket szeretnénk nevelni, akikre a következők a jellemzők:

- A szeretet, a másokra való odafigyelés határozza meg életüket.
- Felfedezik a teremtett világ csodáit és tapasztalataikat ismereteik bővítésére fordítják.
- Keresik az utat, amely Jézus Krisztushoz vezetni őket.
- Meggyőződésüket önmaguk alakítják ki, akik elfogadják az emberek másságát.
- Hitüket, reményüket sohasem veszítik el, legyenek optimisták.
- Érzelmi gazdagság jellemezze őket.
- Legyenek érdeklődők, nyitottak az újra, és a szépre, jóra fogékonyak.
- Észreveszik és elutasítják a rosszat, tudnak különbséget tenni és követni az igazat.
- Tudjanak kérni, megköszönni, hálát adni.
- Tiszteljék embertársaikat, szüleiket, a közösségeikhez tartozó személyeket.
- Tudják gondolataikat elmondani.
- Ismerjék meg és őrizzék a magyar és a német nemzetiség keresztény hagyományait.

- Az örök érvényű keresztény törvények, parancsok határozzák meg magatartásukat és viselkedésüket és erre másokat is serkentsenek.
- Tanulják meg elfogadni a különbözőséget, legyen innovatív és kreatív, tekintse magát Isten gyermekének és válják a keresztény értékek hordozójává.

2.2. Katolikus óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, az óvodai nevelés kiegészítő szerepet tölt be.

A katolikus óvoda a katolikus köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, amely kiegészítője a családi nevelésnek a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció, melynek megvalósulása során a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Óvodánk a személyiségfejlesztő befogadó funkciója mellett a környezettudatos magatartás kialakítására nagy hangsúlyt fektet. Óvodánk napirendje rugalmas, de tartalmazza a napi és rendszeres imádságokat (napi körben, étkezésnél, pihenés előtt) és ezen tevékenységek sorozata nyugalmat és biztonságot teremt a gyermekeknek.

Családias légkörben, katolikus lelküettel várjuk a hozzánk érkező gyermekeket, akiket hívő óvodapedagógusok és dajkák vesznek körül szeretetükkel. A keresztény pedagógia megjelenik a gyermek személyiségének alakításában. A játékon és a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakat, emberi értékeket közvetítünk.

Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai módszereink a gyermek személyiségéhez igazodnak. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszerével és tárgyi környezetével hozzájárul az emberi értékek közvetítéséhez, az esélyegyenlőség biztosításához, az esetleges hátrányok leküzdéséhez. Az óvoda berendezései és tárgyi eszközei tükrözik a keresztény szellemiséget és lehetőséget adnak ezek megismerésére.

Amennyiben van óvodánkban nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó vagy migráns gyermek, biztosítjuk számukra a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét. Természetesen ez akkor valósulhat meg, ha azonosulni tudnak óvodánk szellemiségével, értékrendjével.

2.3. Óvoda arculata (óvoda védőszentje)

Szent László magyar király, 1040-1095 között élt és 18 évig uralkodott.

A lovagkirályként, szent királyként is emlegették, aki arra törekedett, hogy népének békét, szabadságot és elismerést szerezzen. Uralkodása a magyarság történelmében vízválasztó volt, mert biztos alapokra helyezte a keresztény országot. A vallás erkölcsi értékét nemcsak a magánéletben, hanem a közigazgatásban és az ország építésében is megtartotta, őrizte.

Halála után közel száz évvel avatták szentté.

Szent László korokon átívelő példakép, akinek rendíthetetlenlensége és az igaz ügy érdekében végzett szolgálata észrevehetően hitet és erőt ad nekünk – megerősíti keresztény értékeinket.

3. A KATOLIKUS ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

A hitre való nevelés, amely az egyházi óvodában mindent áthat, annak az igazi kapcsolatnak a kialakítása, amely a szeretetre épül, meghatározóan fontos.

A keresztény tartalmú feladatokon kívül az óvodai nevelés általános feladatai az óvodás korú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, javítása. Kiemelten fontos az egészséges életmódra törekvés kialakítása, az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása, hogy alkalmassá váljanak az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása. Mindezeket segítik az óvodai élet tevékenységformái.

3.2. Hitre nevelés erősítése

Azon gyermekek számára, akik családjukban nem kapták meg a keresztény nevelést, a legfontosabb feladatunk a hit ébresztése. A mindennapok során ezen feladatok megjelennek a napi elcsendesedésben, a heti vallási tevékenységekben, az egyházi ünnepek megtartásában és a spontán beszélgetésekben.

- A bibliai történeteken és a szentek életén keresztül a gyermek megismeri a katolikus embereszményt, s így példát állíthat maga elé, s mindezen keresztül eljuthat a Krisztus által tanított útra, és életszentségre.
- A szülők felé irányuló missziós munkánk kettős: a gyermekek keresztény nevelése által segítjük azon szülőket, akik mindeddig távol voltak a hittől, s megerősítjük hitükben a keresztény szülőket, akik maguk is aktívan vesznek részt az Egyház életében.
- A keresztény hitélet megtapasztalása áthatja mindennapjainkat. Elsődleges fontosságú a felnőtt nevelőközösség hitelessége, vallási példamutatása, a konfliktuskezelés keresztény módja

(bocsánatkérés), jócselekedetek gyakorlása, az alázatosságra törekvése, napi imaélete és az ünnepek keresztény módon történő megélése.

- A krisztusi erények: a felebaráti szeretet, megbocsátás, segítőkészség, a bűnbánat, önzetlenség, figyelmesség gyakorlása
- Rendszeresen megszervezett nevelőközösségnek és szülőknek szóló lelki alkalmak, a gyermekekkel és szülőkkel zárandoklat, kirándulások.
- A Teremtett világ, a környezet, amelyben élünk, a virágok, a fák az állatok a gyermekekben csodálkozást vált ki. Örömmel védik és őrzik a mennyei Atya által teremtett világot. Az óvodánk udvarában és környezetében több lehetőség van a gondoskodásra, a cselekedtetésre.

A katolikus, vallási élet alakításának lehetőségei:

- rendszeres találkozás egyházi személyekkel (papokkal, apácákkal),
- a szeretetesség fogalmának megismertetése,
- kapcsolattartás intézményünk lelki vezetőjével,
- gyermek szentmiséken rendszeres, aktív részvétel,
- templom, kálvária, zárandokhely látogatása,
- szentek megünneplése,
- bibliaismeret, egyházi szimbólumok, jelképek megismertetése,
- karitatív tevékenységben való aktív részvétel,
- lelki percek naponta és hitre nevelés heti rendszerességgel,
- vallási műsorok hallgatása, nézése,

Mindezeket az egyházi év ünnepeire alapozva végezzük.

3.3. Az egészséges életmód alakítása

Célunk: A gyermekek testi és lelki egészségének védelme és a betegségek megelőzése.

Az óvodáskorban kiemelt jelentőségű az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Ezen belül feladat:

- Gyerekeinket a napi gyümölcsfogyasztással szeretnénk ránevelni a helyes táplálkozásra. Mindezt a szülők segítségével tudjuk megoldani. Óvodánk konyhája is igyekszik a korszerű táplálkozás szabályainak megfelelően ellátni a gyermekeinket.
- Gyerekeink naponta mozognak, tornáznak a tornateremben és lehetőség szerint sok időt töltünk a szabadban.

- Fakultatív program keretében a nagycsoportos gyermekek egy része heti rendszerességgel szervezett keretek közt néptánc és mozgásfejlesztő foglalkozásokon vesz részt.
- Az udvarunkon változatos mozgáslehetőségeket biztosítunk – kerékpározás, foci.
- A napirendbe beépített fejlesztő alapozó mozgásterápián vesznek részt nagycsoportosaink.
- Tartás- és lábboltozat javító foglalkozásokon azok a gyerekek vesznek részt, akik orvosi igazolással ennek szükségességét igazolják.
- A só-barlang heti rendszerességgel való használata a betegségek megelőzését szolgálja.
- Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek intim szféráját tiszteletben tartva a higiéniai szokásokat kialakítsuk.
- A kis és középső csoportosok naponta lepihennek, egészséges, tiszta és nyugodt környezetet biztosítunk a számukra.
- Szellőztetéssel, fertőtlenítéssel igyekszünk a betegséget megelőzni. Amennyiben a gyermek megbetegszik, a szülőt értesítjük.
- A védőnő havi rendszerességgel tanácsadást tart a szülőknek

Fontos, hogy a gyermek:

- tudjon helyesen tisztálkodni, legyen erre erős igénye, késztetése
- szívesen mozogjon, sétáljon, szokásai e téren legyenek a személyisége meghatározói
- vigyázzon egészségére
- legyen ismerete az egészség megőrzéséről
- ismerje az egészséges táplálkozás szabályait
- tudja mi a böjt / hús, édesség nélküli nap, gyümölcs /
- ismerje a csend, nyugalom, harmónia fontosságát

3.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Az óvodai nevelés csak szeretetteljes, meleg légkörben lehetséges, mivel az óvodás korú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Az óvónő és a dajka szerető, védő, óvó gondoskodása, a szeretetben való megmártózás, a simogató kéz melege, a mosolygó, biztató tekintet, a körülölelő védettség adja meg a gyermekek számára az érzelmi biztonságot, amely kiegyensúlyozott fejlődésük feltétele. Az óvodai nevelés minden területén (a mindennapi gondozási feladatok, hitre nevelés, mindennapos közös beszélgetések, mesék, versek, történetek, énekek, dalos és népi gyermekjátékok, ünnepek, ünnepélyeknek a megülése) nagyon fontosnak tartjuk, hogy a pozitív érzelmi töltés és a pozitív attitűd megnyilvánuljon, érezhető legyen. A gyerekek érezzék meg, a mindennapi élet

tapasztalatain keresztül a teremtő Isten gondoskodó szeretetét (hálaadás a szülőkért, ételért, italért, ruházatért, egészségért...)

Óvodánk a családdal való szoros együttműködésére törekszik, nevelésünk messzemenően támaszkodik a családi nevelésre. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot. Programunkban fontos a gyermek korai, óvodáskort megelőző testi-lelki fejlődésének alapos ismerete. Ennek egyik eszköze a családlátogatás és a személyiséglap. Ezekből információt kapunk az óvodába lépés előtti anya-gyermek és család-gyermek kapcsolatáról, a család érzelmi viszonyairól, a családtagok egymáshoz való kötődéséről, hitbeli életükről, a gyermek élettörténetéről.

A beszoktatástól kezdve szeretetteljes, derűs légkört, napirendet biztosítunk, hogy a gyermek jól érezze magát. Mivel a beszoktatás időszaka meghatározza a gyermek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához, ezért először a szülő-gyermek együtt ismerkedik az óvodával, az óvodai élettel. Behozhatják kedvenc játékukat. Csoportjuk nevéhez megfelelő jelet kapnak ajándékba.

Az óvodába lépéskor új szokásokkal, viselkedési formákkal ismerkednek meg a különböző adottságokkal rendelkező gyermekek. Az óvodai élet szervezése segíti a szokás- és normarendszer megalapozását.

Fontos feladatunk, hogy a gyermekeket a másik gyermek szempontjait is figyelembevevő alkalmazkodó magatartásra neveljük. A gyermek „én központúsága” alapján elsősorban önmagára képes figyelni, azonban emocionális alapon fokozatosan kifejleszthetjük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válik másokkal törődni. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzák meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek. Elősegítjük a csoport szokásainak megismertetését, elfogadását és végül a szabályok, normák betartásának megtanulását. Ezáltal kialakul a feladattudat, feladattartás, az önállóság és a szociálisan elfogadható önérvényesítés képessége. Biztosítjuk a gyermekek számára az önkifejezés különböző módjait a bibliai arany szabály betartásával: „Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük”/ Mt. 7.12./.

Mivel osztatlan csoportjaink vannak, az új kicsik beilleszkedése hamarabb lezajlik. A testvérek és a nagyobbak is a kapcsolatteremtést segítik.

A kicsiket szeretettel, sok apró figyelmességgel váró nagyobb gyermekek, az óvónő és dajka néni mellett érzelmi támaszt, megkapaszkodási lehetőséget nyújtanak. A csoportban tapasztalt szeretetteljes fogadtatás, a szokások, hagyományok, társas kapcsolatok fokozzák a kisebbek biztonságérzetét, fejlesztően hat rájuk. A nagyobb megéli az óvó, segítő szeretetet, a kicsi a biztonságot a nagyban, és mindketten az összetartozás érzését. A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élmények, ünnepek megtartása, a közös ima, fohász beteg társukért, vagy családtagjaikért elősegíti az egymásra odafigyelést, a törődést. Fokozódik a gyerekek empátiás képessége, természetesebben fogadják

el egymást. A gyerekek közötti konfliktusok száma csökken, mert a más és más érettségi fokon álló gyerekek mintát adnak egymásnak a megegyezésre. Feladatunk, hogy a gyermekek elsajátítsák a nézeteltérések békés lezárását, a bocsánatkérés és a megbocsátás, esetleg a jóvátétel módját is.

Nem testvéri kapcsolatban ugyan, de hasonló érzelmeket élhetnek meg az egyik, mely segíti a helyes önértékelő magatartásuk kialakulását.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, nehezen szocializálható, valamint a különleges képességű gyermekek elfogadó szeretete is fontos feladat. Szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködését is biztosítjuk.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és hozzásegíti a gyermeket ahhoz, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, Segítünk, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatózó jóra és szépre, megtanulja mindazok megbecsülését, szeretetét.

Az egyházi és világi ünnepeinket, a jeles napokat megfelelő módon ünnepeljük, hagyományainkat ápoljuk, hogy ezek megélése által a gyermekek szülőföldhöz és embertársaikhoz való kötődését is megerősítjük. Ezért fontos kötelességünk, hogy az egyházi- és a néphagyományokon alapuló szokások értékeit megőrizzük, a jövő számára átmentsük. A gyermekekben tudatosan és fokozatosan alakítjuk ki az egyházi, a népi-, a nemzeti és nemzetiségi értékeinkhez fűződő pozitív viszonyt. A népi kultúra azon elemei épülnek be és hatják át óvodai életünket, amelyek igazodnak a keresztény hitre nevelés céljaihoz és az óvodások életkori sajátosságaihoz. Így pl. szüreti multság, terményhálaadás, Szt. Mihály-nap, Szt. Márton, advent, Luca-nap, betlehemezés, három király-járás, farsangolás, hamvazkodás, tojásfestés, májusfaállítás, pünkösdlés. A hagyományörzés mellett a családok bevonásával bevezetjük gyermekeinket – életkori és egyéni sajátosságaik figyelembevételével – a népköltészet, népzene, néptánc csodálatos világába is

Célunk:

- A gyermekek egymás közötti és a felnőttekkel való viszonyát a szeretet érzelmei jellemezzék: a bizalom, a türelem, az önzetlenség, a megértés, segítőkészség, empátia. A gyermeknek segítése abban, hogy saját magát és környezethez való viszonyukat tudatosan a krisztusi élet szerint szabadon formálhassák.
- Erkölcsi, akarat tulajdonságok (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség) kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával helyzetteremtésével, modell értékű viselkedésével.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak érték közvetítése.
- A különbözőségek elfogadása, annak tiszteletére nevelés.
- A krisztusi tanításokhoz, szülőföldhöz, nemzethez és nemzetiségekhez fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.

- A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutakozó jóra és szépre, tiszteletére és megbecsülésére.
- Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzelmi, értelmi vagy mozgássérült, sajátos nevelési igényű, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.
- Esélyteremtés a migráns gyermekek számára.
- A kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiségkibontakoztatás.

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosításából adódó óvónői feladataink:

- A teremtő Isten segítségének megláttatása a gyermekek életében.
- Nyugodt, biztonságot árasztó légkör kialakítása, befogadó környezet biztosítása (öröm, szeretet, érdeklődés... kifejezése).
- Személyes bánásmód megvalósítása (a gyermek érzelmi, értelmi, lelki állapotának figyelembe vételével).
- A gyermek fejlettségi szintjének megfelelő szokás és szabályrendszer kialakítása (rugalmasság és állandóság harmonikus jelenléte a nevelőmunkában, a gyermek és az esemény figyelembe vételével).
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- A pedagógus személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő, "anyapótló" magatartása.
- Spontán szociális tanulásban a komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe.
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése.
- Erkölcsi normák megfogalmazása, erkölcsi értékek képviselése, bevitel a gyermekek életébe (a nap minden percében példát mutatunk a gyermekeknek, pl. váratlan eseményre reagálva, a másik emberről beszélve...).
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Gyakorlat-közeli helyzetek teremtésével az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- Közösségi/baráti kapcsolatok alakulásának segítése pozitív értékeléssel.
- Páros és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása.
- Inkluzív szemlélettel a különbözőségek elfogadásának segítése.
- A konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására inspirálás.

- A tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása.
- A lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatása.
- Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés, környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek beilleszkedésének segítése.
- A családdal való együttműködésre törekvés.
- Családlátogatás a beszoktatás előtt.
- Egyeztetett időpontban fogadóóra tartása, tájékoztatás a gyermek fejlődéséről.
- Szülői értekezlet tartása, évente minimum 3-szor.
- Anamnézis felvétele, bizalmas légkörben a szülővel.
- A beszoktatás ideje alatt a gyermek minél jobb megismerésére való törekvés.

Sikerkritériumok

- Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- A csoport szokás- és szabályrendszerének ismeretét a magatartásában is érvényesíti.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- Szükség esetén segíti az arra rászorulót.
- Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri.
- Érzelmei, indulatai korának megfelelően tud uralkodni.
- A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- A közösség érdekében szívesen vállal megbízást, munkát.
- Alakulóban van a feladattudata.
- Korának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Igényes a saját tevékenységével szemben.
- Szívesen játszanak vele a többiek.
- Szívesen kommunikál.
- Bátran, de kulturáltan mondja el véleményét.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Érkezéskor, távozáskor köszön.
- Ismeri és betartja az udvariassági szabályokat, szokásokat.
- Megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- Képes társaival kooperatívan együttműködni.
- Türelemre, kitartásra képes.
- A szülővel való kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik.

- Szereti, és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot, szívesen ápolja a növényzetet, gondoskodik az állatokról.

3.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvi nevelés

A beszéd két oldala a beszédprodukciónak és a beszédészlelésnek. E két folyamat egymást feltételezve és támogatva fejlődik a nyelvelsajátítás során. Ennek feltétele a megfelelő központi idegrendszer, az ép beszédszervek és az ép hallás. A beszéd az önkifejezés fontos eszköze. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával, kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek közötti kommunikációt, adjon lehetőséget metakommunikációs ismeretek bővítésére. A jól fejlődő beszédképesség visszahat a gyermek gondolkodására, megismerő tevékenységére is. Fontos, hogy a beszédhibák javítása csak toleránsan történhet, indirekt módon (a hibásan kiejtett szavak helyes elismérlésével).

Célja és feladata

- biztonságot árasztó légkör megteremtése
- beszédszervek ügyesítése
- hallás, beszédhallás fejlesztése
- beszédészlelés fejlesztése
- beszéd megértés/ reprodukció fejlesztése
- auditív emlékezet fejlesztése
- gondolkodás fejlesztése
- pontos, tiszta beszéd fejlesztése
- példamutató, választékosan beszélő környezet biztosítása
- beszédkedv felkeltése
- beszédfigyelem alakítása
- metakommunikációs eszközök használata

Tartalma

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósul. Az anyanyelv fejlesztése - beszélő, és meghallgatni tudó környezettel, mintaadással, szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve változatos tevékenységeket biztosít, amelyek által további élményeket szerezhet az őt körülvevő környezetről. A tapasztalatok verbális kifejezése során fejlődik beszédkedve, gazdagodik szókincse, tisztábbá válik hangképzése. Beszélgetéseik során személyes kapcsolataik is alakulnak.

Türelemmel és következetesen törekszünk az udvariasság, a beszédfigyelem megtartására, a hangerő szabályozására, a hangsúly, a tagolás, a szórend helyességére.

A gyermekek életkori és értelmi fejlettségére alapozva gyakran játszunk anyanyelvi játékokat. Ezek segítségével is fejlődik beszédkedvük, gazdagodik szókincsük, tisztábbá válik hangképzésük.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A gyermekek nagy része sok időt tölt az óvodában, anyanyelvi kultúrájukat mégis a család alapozza meg. Fontosnak tartjuk a szülők figyelmét felhívni a beszélgetések, a mesélés hasznosságára, a kapcsolattartás e fontos eszközére.

Sokat beszélgetünk a gyermekekkel. Ez szorosabb, személyes kapcsolat kialakítását teszi lehetővé. Fejlesztjük beszédkultúrájukat, ügyelünk beszédük hangerejére, hangsúlyának, tagolásának, szórendjének helyességére.

A súlyosan beszédhibás gyermeket logopédushoz irányítjuk.

A beszédfigyelem kialakítása nehéz feladat, mert a gyermekek csak nehezen képesek késleltetni mondanivalójukat. Türelemmel, következetesen törekszünk az udvariasság szabályainak betartatására.

A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink aktívan használják a tapasztalatok, beszélgetések során bővült szókincsüket,
- törekednek egymás türelmes és figyelmes végighallgatására, képességeikhez mérten tisztán, megfelelő hangerővel és hangsúlyozással beszélnek.

Értelmi nevelés

A gyermekek életének korai szakaszában igen sok információt gyűjtenek be látszólag „öntudatlan” szemlélődésből, az átélt tapasztalatból és cselekvésből. Az óvodai értelmi nevelésen értjük a gyermek beszédképességének, nyelvi képességének, zenei képességének alkotó-alakító tevékenységének fejlesztését. Az értelmi nevelés fejlesztő feladatainak megvalósulását az óvodai élet változatos tevékenységei szolgálják. Minden értelmi képesség, akarati tulajdonság fejlesztése elsősorban játékon keresztül történik.

A célja:

- Az értelmi nevelés során valósuljon meg a gyermek értelmi képességeinek fejlesztése, ismeretének gazdagítása és rendszerezése. Fontos minél tágabbra nyitni a gyermek környezetét a teremtett világ megismerésére.
- Az értelmi nevelés során az intellektuális érzelmek megjelenése, segítse az érdeklődés felkeltését, a tanulási vágy alakulását a szűkebb-tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.

Kognitív képességek fejlesztése:

- vizuális észlelés, alaklátás és formaállandóság (alak, forma, méret, szín, rész-egész viszony),

- téri tájékozódás (irányok, viszonyok),
- keresztcsatornák fejlődése,
- észlelt összefüggések vizuális megfogalmazása,
- feladatmegoldó képesség,
- gondolkodási műveletek (következtetés, konkretizálás, általánosítás, összehasonlítás, különbség-azonosság),
- verbális, vizuális memória és a figyelem tartóssága, terjedelme.

Kommunikációs képesség fejlesztése:

- beszédhallás, beszédértés, szóbeli reprodukció, beszédelfogás, tiszta beszéd,
- hangok ejtése, szókincs,
- mondat szerkesztés, értelmes, folyamatos, összefüggő beszéd.

Testi, szellemi egészség egységének fejlesztése, megőrzése. A környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése. Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés. Kommunikációs képességek alakítása és fejlesztése. „Énkép” fejlesztése, testséma kialakulásának segítése. Önálló gondolkodásra nevelés, döntési képesség fejlesztése. Vizuális percepció (formaérzéket, formaészlelések) fejlesztése. Taktilis-kinesztéziás (mozgásérzeti) szféra mobilizálása.

4. A KATOLIKUS ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. Személyi feltételek

Pedagógusképünk olyan ember, aki a keresztény hitét hitelesen éli, jellemző rá a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermek szeretet. Az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész idejében szükséges, állandó és folyamatos. A katolikus óvodapedagógus és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak keresztény értéket képviselve nyújtanak mintát munkájuk során.

Az óvodapedagógus és a nem pedagógus munkatársak összehangolt munkájukkal járulnak hozzá az óvodai munka eredményességéhez.

Óvodánkban csoportonként 2 óvodapedagógus és 1 dajka tevékenykedik. A német nemzetiségi nevelést-oktatást szakképzett óvodapedagógusok végzik. A gyerekek egyéni fejlesztésében részt vesz 2 pedagógiai asszisztens és egy alapozó mozgásterápiát fejlesztő pedagógus.

A középső csoportos gyerekek beszédképességének fejlesztésében logopédus nyújt segítséget.

A sajátos nevelést igénylő gyermek fejlesztésében és a mozgás fejlesztésben speciálisan képzett szakemberek közreműködését igényeljük.

Kisegítő munkatársaink: 1 adminisztrátor, 1 konyhás, 1 takarító, 1 udvaros.

Pedagógus személyiség, hitelesség és korszerű kompetenciák

Az óvodapedagógus személyisége és hitelessége meghatározó a gyermekek lelki, érzelmi és értelmi fejlődésében. A keresztény hivatásból fakadó szeretet, empátia, türelem és alázat az óvodai nevelés alapja. A pedagógus példáján keresztül a gyermekek megtapasztalják az elfogadást, az önzetlen segítségnyújtást és az együttérzést. A pedagógus hivatása nemcsak munka, hanem szolgálat: jelenlétével, szavaival és tetteivel Isten szeretetét közvetíti.

A korszerű pedagógiai szemlélet ugyanakkor megkívánja, hogy az óvodapedagógus:

- **reflektív gondolkodással** elemezze saját nevelői gyakorlatát és tanuljon a tapasztalatokból;
- **együttműködő attitűddel** legyen nyitott a kollégák, a családok és a szakemberek közös munkájára;
- **digitális kompetenciákkal** használja a pedagógiai dokumentálás korszerű eszközeit (OviKréta, online kommunikáció, vizuális eszközök);
- **öko-pedagógiai érzékenységgel** segítse a természetvédelem és a fenntarthatóság értékeinek átadását;
- **élethosszig tartó tanulás igényével** folyamatosan fejlessze önmagát, szakmai tudását és lelki életét.

Öko-pedagógiai szemlélet

Az öko-pedagógiai szemlélet a pedagógus felelősségteljes, tudatos és értékközvetítő hozzáállását fejezi ki a teremtett világ felé. A pedagógus a természet szépségein és törvényszerűségein keresztül vezeti a gyermekeket Isten művének felismeréséhez. Az öko-pedagógia nem csupán a környezet védelme, hanem lelki nevelés is: hálaadás a teremtés ajándékaiért, és felelőség azok megőrzéséért.

A pedagógus feladata, hogy:

- mintát adjon a környezettudatos, takarékos, felelős életvitelre;
- segítse a gyermekeket abban, hogy örömeiket leljék a természetben való tevékenységekben;
- bevonja a családokat is a fenntarthatóságra nevelés folyamatába;
- a környezetvédelem, az újrahasznosítás és az egészséges életmód szokásait játékos, élményszerű formában adja át.

Digitális tér és pedagógusi kompetencia

A digitális tér használata az óvodapedagógus munkájában a 21. századi nevelés természetes része. A pedagógus a digitális eszközöket tudatosan, célzottan és a gyermek életkorához igazítva alkalmazza.

Feladataink:

- az adminisztráció, dokumentálás, fejlődési napló digitális vezetése (OviKréta, online adatkezelés);
- biztonságos, adatvédelmi szabályoknak megfelelő online kommunikáció a szülőkkel;
- a gyermekek életkorának megfelelő digitális tartalmak szűrése, kiválasztása és integrálása;
- digitális jó gyakorlatok megosztása a kollégákkal és a szakmai közösségekkel;
- a digitális eszközök öko-pedagógiai szemléletű használata (tudatosság, mértékletesség, környezetkímélés).

A hiteles pedagógus egyszerre őrzi a hagyományokat és nyitott az újra: gyermekközpontú, hívó és reflektív, aki a szeretet, a tudás és a felelősség egységét képviseli.

4.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda helyiségei oly módon vannak berendezve, felszerelve, hogy az a gyermekek igényeit szolgálja. Az udvar és annak felszereltsége az európai uniós előírásoknak megfelelő, ütéscsillapító burkolattal ellátott, szabványos játékokkal felszerelt, ezáltal biztonságos környezetet teremt a gyermekeknek a szabad levegőn való mozgáshoz és különböző tevékenységekhez.

Megfelel testméreteiknek, biztosítja egészségük megőrzését, fejlődését. Elegendő hely és tornaterem áll rendelkezésükre a mozgás-és játékigényük kielégítésére. A gyermekek által használt eszközök biztonságosak, folyamatos biztonságukra figyelünk. Minden felszerelés a baleset megelőzését szolgálja.

Az óvoda dolgozóinak munkakörnyezete jó. Rendelkezünk megfelelő számú öltözőhelyiséggel, zuhanyzóval, mosdóval, irodával, logopédiai, ill. óvónői szobával.

A szülőket az irodában, óvónői szobában tudjuk fogadni, megfelelő körülményeket biztosítunk számukra.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

Óvodánkban a nevelés a fenntartó által jóváhagyott helyi pedagógiai program alapján történik. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekek tevékenységét óvodapedagógus irányítja.

A tervezőmunkát az éves munkaterv alapján végezzük. A tevékenységek csoportonkénti tervezése a nevelési év elején történik, összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait.

A gyermekek egészséges fejlődését, fejlesztését a hetirend és a napirend biztosítja: a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével, mely rugalmasan igazodik a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel óvodánk szokásaira.

A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, melyben a játék mellett a gondozás is kitüntetett szerepet kap. A rendszerességgel és az ismétlődésekkel az érzelmi biztonságot, kiegyensúlyozott életritmust kívánjuk megteremteni gyermekeink számára.

Éves szinten:

Augusztus:

- nevelési értekezlet
- tűzvédelmi, balesetvédelmi oktatás az intézményi dolgozóknak
- éves felkészülés, (anyaggyűjtés)
- felkészülés a gyermekek fogadására
- családlátogatás megszervezése

Szeptember:

- tanévnyitó szentmise
- szülői értekezlet (kis, középső, nagycsoportban)
- szülői szervezet megválasztása (kis, középső, nagycsoportban)
- logopédiai felmérés megszervezése

Október:

- óvodások szentmiséje – Vodica – Szt. Ferenc
- gyermekek felmérése (nagycsoportosok)
- fejlesztési terv kidolgozása
- szülők tájékoztatása a felmérés eredményeiről
- kapcsolatfelvétel a Pedagógiai Szakszolgálat és szükség szerint szakértőkkel
- tűzvédelmi oktatás, tűzriadó gyerekeknek
- terményhálaadó, papanap

November:

- óvodások szentmiséje
- Szt. Márton ünnepe

- Szt. Erzsébet ünnepe- karitatív cselekedettel egybe kötve
- adventi készülődés
- adventi lelki gyakorlat

December:

- óvodások „roráté” szentmiséje
- megemlékezés Szt. Miklósról
- karitatív gyűjtés a szegényeknek
- adventi nagymama-nap
- adventi koncert
- betlehemes játék megszervezése (nagycsoportosok)
- nevelési értekezlet megszervezése

Január:

- óvodások szentmiséje - Három királyok, óvodaszentelés
- szülői értekezlet az iskolába menő gyermekek szüleinek, tanítók meghívása
- szülői értekezlet
- Német-nemzetiségi projekthét
- alapítványi bál

Február:

- óvodások szentmiséje – Gyertyaszentelés
- medvenap
- Balázs – áldás
- nyíltnap a leendő kicsik számára
- farsangi bálók a gyerekeknek
- nyíltnapok megszervezése
- hamvazkodás (mozgóünnep)

Március:

- óvodások szentmiséje
- karitatív gyűjtés húsvétra
- keresztút éneklése – felnőttek
- lelki nap - Kalocsa
- kirándulás a Kálváriára
- apa-nap

Április:

- óvodások szentmiséje
- projekthét
- óvodai szakvélemények kiadása

- iskolai beiratkozás
- óvodai beiratkozás előkészítése, lebonyolítása

Május:

- óvodások szentmiséje – Vodica - Anyák napja
- pünkösdőrlő
- ajándékkosár megszervezése
- tanévzáró szentmise - búcsúzó megszervezése

Június:

- csoportok kirándulása
- évzáró projekthét
- szülői megbeszélés a leendő kiscsoportos szülőknek
- nevelési értekezlet

Csoportszervezés

A gyermekcsoportokat színekkel jelöljük: piros, kék, zöld, sárga.

Az óvodába felvett gyermekek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a közoktatási törvényben meghatározott létszámhatárok figyelembevételével.

A heterogén életkorú csoportnál előnyös – éppen az életkori sajátosságok miatt – a közoktatási törvényben előírt minimális létszám megtartása, hiszen a pedagógustól nagyobb figyelemmegosztást, differenciálási képességet, toleranciát, rugalmasságot követel. Szintén ez az elv érvényesítendő a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése esetében is.

Vegyes csoportjainkban az óvodai élet során csak akkor kerülnek a gyermekek új csoportba, új óvodapedagógusokhoz, dajkákhöz, ha a körülmények ezt indokolják.

Megteremtődnek az utánzás, modellkövetés feltételei a gyerekek között, eredményesebb a szociális tanulás, felgyorsul az önállóság fejlődése. Megtanulnak alkalmazkodni, viselkedni heterogén életkorú közösségben, fokozódik a gyerekek empátiás képessége, természetesebben fogadják a különbözőségeket. Lényegesen csökken a gyerekek között a konfliktusok száma, mert különböző érettségi fokon álló gyerekek mintát adnak egymásnak a megegyezésre.

Az osztatlan csoportokban a gyermekeket ért hatások megsokszorozódnak. Ez azért fontos, mert a gyermek attól függően fejlődik, mit nyújt neki a környezet, mennyire tanítja, mennyire sűrű és eleven interakciós helyzetekben tartja, amelyekben megfigyelhet, utánozhat, illetve mennyi alkalmat ad neki a gyakorlásra, próbálkozásra.

Az osztatlan életkorú csoportokban az óvónőnek fokozott empátiás képességgel kell rendelkeznie, hisz egyszerre kell a 3-7 éves gyermek érzélemlárába beleélnie magát.

Az osztatlan csoport sarkalatos kérdése a csoportlégkör és gyerekek közötti együttműködés kialakítása, az óvó, védő szeretet, az összetartozás érzésének erősödése a gyerekek között.

A csoportok szervezésénél figyelembe kell venni, hogy megközelítően arányos legyen a különböző életkorú gyerekek száma (a csoportba kerülő gyerekek várhatóan találjanak játszótársat, barátot), hogy az eltérő fejlettségből következő hatások kiegyenlítsék egymást és a nemek arányát is.

Hetirend, napirend

Az óvodai tevékenységet úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainknak.

A hetirend, napirend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik.

A heti-rendet befolyásoló tornaszoba-beosztást az óvónők tervei alapján az óvodavezető koordinálja és véglegesíti. A hetirend csoportonként különböző.

Napirendünket a rugalmasság és a folyamatosság jellemzi, amelyben a *szabad, alkotó játék* kitüntetett szerepet kap. Igyekszünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására. A napirend tekintetében az udvarra történő kimenetel és bejövetel időpontjának meghatározása fokozatosan, a vegyes korcsoport életkori sajátosságait (kisebbek-nagyobbak aránya) figyelembe véve kerül kialakításra.

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessek. Az elmélyült érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységhez, valódi aktivitáshoz nyugalom, kiegyensúlyozott légkör, értelmes fegyelem szükséges.

A szeptember 1-jétől május 31-éig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek biológiai (életkor, alvás-, mozgásigény, ebéd rendszeres időpontja), társas szükségleteit szem előtt tartva alakítjuk.

Mivel a nevelés nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszakra (jún. 1-jétől aug. 31-éig) tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett napirend szolgál. Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél lehetőséget nyújt a gyermeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáinak fejlesztésére.

AZ ÓVODAI CSOPORTOK NAPIRENDJE

Napirend - Szeptember 1-től május 31-ig

Időtartam	Tevékenység
7.00-7.30	GYÜLEKEZŐ, SZABAD JÁTÉK EGY CSOPORTBAN
7.30-9.45	FOGLALKOZÁSOK, KEZDEMÉNYEZÉSEK, SZABAD JÁTÉK

7.30-9.45	FOLYAMATOS TÍZÓRAI
9.45-10.00	MINDENNAPOS TESTNEVELÉS
10.00-10.10	EGÉSZSÉGÜGYI TEENDŐK, ELŐKÉSZÜLETEK A BESZÉLGETŐKÖRRE, FOGLALKOZÁSRA
10.10-10.50	BESZÉLGETŐKÖR FOGLALKOZÁS GYÜMÖLCSFOGYASZTÁS
10.50-11.30	ÖLTÖZKÖDÉS, JÁTÉK A SZABADBAN
11.30-12.20	EBÉD AZ ALVÓSOKNAK
12.30-13.00	EBÉD A NAGYOKNAK-HAZAJÁRÓSOKNAK
13.00-13.20	MESEHALLGATÁS A NAGYOKNAK
12.20-13.00	TISZTÁLKODÁS, KÉSZÜLŐDÉS A CSENDESPIHENŐHÖZ
13.00-14.00	CSENDESPIHENŐ (KIS-KÖZÉPSŐ CSOPORT)
13.20-14.35	KÉPESSÉGFEJLESZTŐ FOGLALKOZÁSOK, ISKOLAI ELŐKÉSZÍTŐ FEJLESZTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG, FOGLALKOZÁS *, JÁTÉKIDŐ (NAGYCSOPORT)
14.35-14.45	EGÉSZSÉGÜGYI TEENDŐK,
14.45-15.00	USZONNA A NAGYOKNAK
15.00-15.15	UZSONNA A KICSIKNEK
15.00-17.00	SZABAD JÁTÉK A CSOPORTBAN VAGY AZ UDVARON

Iskolai előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység, foglalkozás

Óvodánkban kiemelt figyelmet fordítunk a tanköteles korú gyermekek fejlődésének támogatására. Az iskolaérettséghez szükséges készségek és kompetenciák kialakítása, megerősítése a mindennapi nevelő-fejlesztő munkánk természetes részét képezi. A gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni képességeihez igazodva biztosítjuk számukra azokat a tevékenységeket, amelyek játékba ágyazva, élményszerűen fejlesztik figyelmüket, emlékezetüket, gondolkodásukat, nyelvi kifejezőkészségüket, valamint mozgáskoordinációjukat.

A tanköteles korúak számára napi rendszerességgel biztosítunk tervezett, körülbelül 45 perces időkeretet, amelyben változatos szervezeti formákban – mikrocsoportos, frontális, páros vagy egyéni keretek között – valósul meg a fejlesztés. Ennek során tudatosan építünk a differenciálásra, a felzárkóztatásra és a tehetséggondozásra, szem előtt tartva a gyermekek sokféleségét.

A fejlesztő tevékenységek komplex módon jelennek meg: magukban foglalják a kognitív, szociális, érzelmi és mozgásos területek támogatását, az önállóság és kitartás erősítését, valamint az iskolai tanulás alapfeltételeinek megalapozását. A pedagógusok rendszeres megfigyelésekkel és mérésekkel követik nyomon a gyermekek előrehaladását, hogy a megfelelő időben megadhassák a szükséges segítséget, illetve új kihívásokat kínáljanak számukra.

4.4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodapedagógus a kapcsolattartás során vegye figyelembe a családok sajátosságait, szokásait. Az együttműködés során érvényesítse az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A katolikus óvodákban az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás, evangelizálás,
- a családlátogatás, a gyermek otthoni környezetének megismerése,
- a fogadóóra, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való együttes nyomon követését szolgálja,
- internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei,
- szülői értekezletek szervezése,
- szülői közösség működésének segítése,
- játszónapok, foglalkoztató tevékenységek, nyílt napok lehetőségének megteremtése,
- közös kulturális programok szervezése,
- kirándulás katolikus hitünkhöz kapcsolódó helyekre,
- közös szentmisén való részvétel,
- az óvodát népszerűsítő egyedi programok megvalósítása.

Kapcsolat az óvodába lépés előtti intézményekkel:

- a bölcsődével,
- a családi napközivel,
- a szociális intézményekkel.

Kapcsolat az óvodai élet során:

- az intézmény fenntartójával,
- a társintézményekkel,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal,

- a Családsegítő Központtal,
- a gyermekvédelmi ügyintézővel,
- a Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel,
- a Kormányhivatalokkal,
- a Karitászcsoportokkal,
- a Máltai Szeretetszolgálattal,
- az egészségügyi szervezetekkel,
- a gyermekotthonokkal,
- a közművelődési intézményekkel
- a nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.

5. A KATOLIKUS ÓVODA TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATA

5.1. Hitre nevelés

A hit Isten természetfeletti ajándéka. A kisgyermek a körülötte élő felnőttek viselkedésmintái alapján képzelel el Istent. Nevelőmunkánk akkor lesz eredményes, ha a gyermek rajtunk keresztül is megtapasztalja a szerető, megbocsátó, igazságos, türelmes, jóságos viselkedésmintát, amellyel a Mennyei Atyát közvetítjük felé.

Ennek megvalósulása érdekében óvodánkban Istent szerető, hitüket gyakorló, kiegyensúlyozott pedagógusok nevelik a gyermekeket.

Az egyház ünnepeivel, eseményeivel kapcsolatos témákat komplex módon építjük be nevelőmunkánkba, a játékos elvnek és az életkori sajátosságoknak szem előtt tartásával. Óvodánk jellegéből adódóan gyakran kerülnek szóba hitünk kérdései és a Jézus életével kapcsolatos események. Ilyenkor őszintén, a gyermek értelmi szintjéhez igazodva válaszolunk a feltett kérdésekre.

Katolikus óvodánk célja az, hogy minél színesebben, gazdagabban tárja a gyerekek elé a világot, a hitet. Vallásos nevelésünk akkor hatékony, ha a nevelés egészébe beépül.

Az óvoda missziós feladatai

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül, ezért sikeressége, eredményessége nagymértékben függ attól, hogy sikerül-e együttműködést kialakítani és fenntartani a családokkal. Az óvoda nem vállalhatja a családi hitre nevelés feladatainak megoldását, de az óvónőkben támaszt, segítő társat találhatnak a szülők gyermekük nevelésében.

A vallástalan vagy alig vallásos szülők esetében törekszünk arra, hogy a gyermek óvodai vallásos nevelésén keresztül a szülőket is megnyerjük és rávezessük a hitélet örömeire és békéjére, éppen gyermekük jövője

érdekében. A kapcsolat alakításában mindig az óvónő legyen a kezdeményező, a légkört pedig az elfogadás, a nyitottság, a szeretetteljes párbeszéd, a kölcsönös megbecsülés jellemezze.

A vallásos meggyőződés kialakulására döntő hatással van, hogy a gyermek mit lát, milyen közösség veszi őt körül. A gyermeknek a jézusi szeretetet a család közösségén kívül is meg kell tapasztalnia. A gyermek

hite úgy marad élő, életképes néhány év múltán is, ha olyan közösség veszi őt körül, amely osztozni tud vele a hit örömeiben.

A hitre nevelés célja és feladatai

A 3-7 éves korú gyermekek hitoktatása akkor a legeredményesebb, ha az egész napjára, minden tevékenységére kiterjed. A vallásos nevelést nem helyezzük a nevelési program fölé, sem alá, hanem mellé illesztjük Jézus szellemiségét és keresztény erkölcsiségét. Hitünk szerint a természetesre épül rá a természetfeletti. Mi felnőttek hiteles életünkkel átadhatjuk az Isten-képet.

Célunk: Egész magatartásunkkal, egyéniségünkkel arra törekszünk, hogy erő, támasz, biztonság sugározzon a gyermekek és szülei felé. Amelyik gyermek biztonságban érzi magát a családban, az óvodában, az fog bízni önmagában, a világban és Istenben. Ilyenkor Jézusra figyelünk, imádkozásra nevelünk, és rávezetjük a kisgyermeket az egymás iránti szeretetre. Fontos feladatunk a családoknak szerető befogadó közösséget kialakítanunk.

A hitre nevelés átszövi az óvodai élet egészét:

- a köszönési módban,
- a mindennapos elcsendesedés és közös ima során (napi kör),
- az étkezés előtti és utáni imádságban,
- a templomlátogatások során,
- kegyhely látogatásainkkor,
- jeles alkalmakkor intézményünk lelki vezetőjével tartott szertartásokon,
- havi rendszerességgel, az óvodások szentmiséjén
- a tevékenységekben megvalósuló tanulásban, a játékban,
- a délutáni pihenés előtti imában, fohászbán,

A liturgikus év eseményei:

- terményhálaadás
- Szt. Márton-napi felvonulás
- Erzsébet napi gyűjtés
- Advent - karácsonyi ünnepkör,
- Nagyböjt - húsvéti ünnepkör (az ünnepekre készülve jócselekedetek gyűjtése),
- templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel,

- templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése,
- közös szentmise-látogatás a családokkal, (Te Deum, Veni Sancte)
- imádságok tanulása.

Az erkölcsi nevelés (közösségi és egyéni nevelés, családi nevelés, keresztény erények) átszövi az óvodai élet egészét:

- a közös élményeket nyújtó tevékenységek során,
- az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása közben (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat),
- a biztonságérzet erősítése során (feltétel nélküli szeretet, elfogadottság, bizalom élménye).

A nevelőtestület lelkiiségének erősítése

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodában dolgozók kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Az elmúlt évek során a hitre nevelésben több hagyományunk alakult ki, amelyek a nevelőtestület lelkiiségét hivatottak erősíteni, fejleszteni, és amelyeket továbbra is folytatni kívánunk.

Ilyenek:

- évente lelki napon veszünk részt
- intézményi zarándoklaton való részvétel
- továbbvisszük értékeinket, elmélyülünk hitünkben.
- alkalomszerű közös imádságok,
- Keresztút éneklése

Az óvodapedagógus feladata

- témakörökre osztott éves tervkészítés, mely követi a liturgikus év ünnepeit Arra törekszünk, hogy óvodánkba hitüket gyakorló családok gyermekei kerüljenek. A nem vallásos, de a hitre nyitott családok gyermekeit is szívesen fogadjuk. Missziós feladatunknak tekintjük, hogy a hátrányos helyzetű gyermekeket felkaroljuk.

A közös imádság (szülői megbeszéléseken, közös ünnepeinken), és a közös szórakozás (kirándulások), mind-mind fontos megtartó erő.

A fejlődés várható eredménye

Eredményes nevelőmunkánk hatására óvodásaink alapvető ismeretekkel rendelkeznek hitünkről (keresztény értékrend normái, Jézus életének fontosabb eseményei, ünnepeink tartalma).

A családdal közösen kialakított keresztény viselkedési mintát elfogadják, követik, és iskolás éveik alatt tovább élük hitüket.

5.2. Játék

*„A játék az különös gömbölyű és gyönyörű,
csodaszép és csuda jó nyitható és csukható.”*

(Kosztolányi D.)

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Az óvodás gyermek társas kapcsolatának és játéktartalmának alakulása az óvodába lépéstől az iskolába lépésig tart. Az óvodában előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesítését.

A játék a gyermek számára pótolhatatlan tevékenységi forma, mert olyan örömet, vidámságot szerez a gyermeknek, amely nélkül egészséges fejlődése nélkülözhetetlen. A keresztény óvodai nevelés alapvető célja a játék által keresztény értékekre fogékony, kreatív, társaihoz alkalmazkodni tudó, aktív, feladatot értő és megtartó gyermek nevelése. Szinte észre sem veszi a gyermek, s rengeteg tapasztalatra tesz szert, később ezekből merít, ez alapján tanulja meg, hogy mit kell tennie, hogyan kell viselkednie az élet különféle helyzeteiben. Éppen ezért az óvodapedagógus egyik legfontosabb feladata, hogy tudatos jelenlétével biztosítsa a szabad játék érvényesülésének túlsúlyát az egész óvodai nevelés folyamán. Indirekt irányítás módszerével alakítsa azt, biztosítsa, hogy zavartalan és hosszantartó lehessen. Az óvodapedagógus biztosítsa az élményszerzés lehetőségét, amely alap a gyakorlójátékhoz a szimbolikus szerepjátékhoz, a konstruáló játékhoz, a szabályjátékhoz, a barkácsoláshoz, a bábozáshoz, a dramatizáláshoz. A játék során a gyermek tanuljon meg alkalmazkodni, konfliktushelyzeteket kezelni, kudarcot tűrni. A gyermek azonosuljon a felnőttek szerepeivel, viselkedésmintákat sajátítson el. A játék alkalmas a gyermekben lappangó agresszív indulatok, sérelmek megszelídítésére, feloldására is. Fantáziája segítségével alakítja át a valóságot, amelyhez később egyre közelebb kerül. Ez a játékforma a szimbolikus szerepjáték. A konstrukciós játékok alkalmával fejlődik a szem-kéz koordinációja, a finom-motorikája, a gyermek térészlelése, az alak- és formaállandóság, a rész és egész viszonyának észlelése, a képzelet, a kreativitás, a vizuális memória. A szabályjátékok során fejlődnek a gyermekek kognitív képességei, formálódnak akarat tulajdonságai, szocializációs készségei.

Az óvodapedagógus feladata a megfelelő körülmények biztosítása is. A megfelelő játékhely kialakítása nagy gondosságot kíván. Állandó és igény szerint alakítható játékhelyek segítik a kreatív játékot, ahol a játszócsoportok nem zavarják egymást. A játékeszközöket a gyerekek számára elérhető magasságban helyezzük el, így a gyerekeket következetesen tudjuk rendszeretetre nevelni. Mozgásos játéktevékenységre nagyobb területet és megfelelő játékidőt biztosítunk, hogy hosszantartó és zavartalan lehessen. Mivel a gyermekek szeretnek egy-egy jól sikerült játékot akár napokon keresztül is folytatni, erre lehetőséget teremtünk számukra. A játékidő vége felé igyekszünk a gyermekeket a játék lezárásához, nyugvópontra juttatni. A nyugodt, elmélyült játékléghőrt elsősorban az óvodapedagógus kiegyensúlyozott személyisége biztosítja. A játékot ötletadással, együttjátszással és indirekt játékirányítással segítjük. Pozitív élmények biztosításával igyekszünk kiküszöbölni a negatív játéktartalmakat.

A gyermekek játékához olyan eszközöket biztosítunk, melyek tartósak, esztétikusak és biztonságosak. A jól megválasztott eszközök kreativitásra, problémamegoldó gondolkodásra, és jó ízlésre nevelnek.

Törekszünk arra, hogy a természetben, és környezetünkben előforduló eszközöket és anyagokat ismerjék meg és játékukban, barkácsolásban használják fel.

Jelentős szerepe van a játéknak a gyermekek beszédképességének fejlődésében is. Igyekszünk a gyermeki beszédkedvet fenntartani, bővíteni, esetlegesen az óvónő által kezdeményezett anyanyelvi játékokat játszani.

Feladatok:

- a játék feltételeinek biztosítása nyugodt légkör megteremtésével,
- elegendő hely és idő álljon a gyermek rendelkezésére,
- ötletgazdag játékkínálat, játékeszköz biztosítása,
- a gyermekek játékötleteinek tiszteletben tartása (nem szükséges mindig a beavatkozás),
- a gyermekek tapasztalatainak gazdagítása, élményekhez juttatás,
- megfigyelési feladatok: a gyermekek játékának értékeléséhez (óvodai mérés),
- erősítjük a gyermek szocializálódási folyamatát, a közös játék örömét, mivel a közös élmény együttes megtapasztalása alakítja a társakhoz való viszonyát, problémaérzékenységét,
- fejlesztjük a gyermekek kommunikációs kapcsolatteremtő képességét,
- a vezető egyéniségek kommunikációs stílusának figyelése, a gátlásos gyermekek oldása (pl.: ölbéli játékokkal),
- tájegységünkre jellemző népi játékok, játékszerek megismertetése pl. gólyaláb, métázás, kakasviadal, sántika.

A fejlődés várható eredménye

- az óvodáskor végére a gyermek kitartóan, hosszú időn keresztül részt vesz egy játéktémában,
- játékában meghatározó a szerepjáték, ill. annak elemei,
- keresi mások társaságát, konfliktusai önálló megoldására törekszik,
- képes bonyolult építmények létrehozására,
- kedveli a szabályjátékot és a szabályok betartására törekszik.

5.3. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a magyar és német nemzetiségi gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok.

A mese a gyermek szemével nézett világ. Bár a gyermeket születése pillanatától reális környezet veszi körül, maga egy elvarázsolt világban él, amely óvatosságot és egyben növekvő erősödést is jelent a számára.

A mese szükséges, mert nyugtat, örömet okoz, segít az élet megismerésében, az ember formálásában, segít különbséget tenni a jó és rossz között.

Építi a gondolkodást, a képzeletet. Megérezni benne az öröm, a bánat és a kiengesztelődés hangját. Növeli a humorérzéklet, mely által elviselhetőbbé válik az élet. Ha a gyermeknek szellemi táplálékot akar nyújtani az óvoda, akkor a mese napi „lelki táplálék” kell, hogy legyen. Az igazi mese válaszokat ad a lét alapkérdéseire úgy, ahogy a felnőtteknek más módon ugyanezekre válaszolnak a tartalmukban és szertartásaikban kidolgozott nagy világvallások.

Gyermekkorban a mese ébren is tartja az utóbbiak iránti természetes fogékonyságot. A gyermekeknek a maguk kitalálta rövid mesétől a mondóka – és állatmeséken, irodalmi meséken kívül sokféle szerkezetű és formájú (lánc, halmozó, verses,...) mesét mondunk. Az igazi mégis a csodás elemekkel, átváltozásokkal, varázslatokkal átszótt tündérmese. Ezek arról szólnak, hogy az élet ajándék és vállalkozás egyszerre. A születés: csoda. Az önálló létet azonban ki kell vívni.

Szülői gondoskodás, fölnevelő jóság nélkül az embergyerek elpusztulna, de eljön az idő, amikor búcsút kell venni, és az anyánk sütötte hamuban sült pogácsával el kell indulni szerencsét próbálni. Próbák és veszélyek nélkül nincs értelmes élet. Az út titkokkal teli. Az egyetlen menedék és jutalom a másikkal kötött szövetség vagy szeretetkapcsolat.

A népmesék erkölcsi nevelő hatása mélyen átjárja a személyiséget. A mesében az adott szót meg kell tartani, az ígéretet be kell váltani. A vándorlót be kell fogadni, az éhezőt meg kell vendégelni. Az alvó embert vagy állatot nem szabad megölni. A küzdelmet szemtől szembe vívják. Aljasul, csak a boszorkány támad, rendre pórul is jár. A gyengét, a kicsit védelmezni kell. A gyermeki és mesei megfélemlések következtében mindez kimondatlanul is mélyre hatol és beépül a kicsik erkölcsi érzelmeibe és szabálytudatába. Az embernek, mint teremtménynek feladata van a világban, meg kell küzdenie a rosszal, törekednie kell a jóra.

A népi mondókák, a dúdoló, a versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki – érzelmi élményeket adnak. Segítik értelmi fejlődésüket, verbális emlékezetüket.

A mese visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, megélt eseményeit s egyben feloldást is kínál azokra. Szemléletmódja, mágikus világképe ráébreszt a külvilág megismerésére.

Feladata, céljai:

- Versek, mondókák, dúdoló alkalmazásával érzelmi, esztétikai élmény nyújtása,
- A gyermekek értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének segítése
- Érzelmi biztonság nyújtása, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, megerősítése a mese, vers segítségével a gyermekek mentális higiéniájának ápolása
- Az élmények feldolgozásának segítése
- A mondókázás, verselés, mesélés napi pszichikus szükségletté válása
- Beszédkedv felkeltése
- Beszédértés erősítése
- Irodalmi élmény nyújtása
- Irodalmi fogékonyság megalapozása
- Érzelmi, esztétikai nevelés
- Közösségi élmény erősítése, személyiség fejlesztés
- Önálló verselésre, mesélésre ösztönzés
- Nemzeti, keresztényi tudat erősítése
- Szülőföld szeretetére, nemzethez való tartozásra nevelés
- Bibliai történetek hallgatása, népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése
- Gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeinek biztosítása (mozgással és/vagy ábrázolással)
- Dramatizálás- önkéntes, szabad szerepválasztás, bábjáték, képolvasás
- Anyanyelvi játékok
- Verbális és nonverbális jelzések közötti eltérés tudatos használata
- Ünnepek értéknövelése
- Könyv szeretetére nevelés

A fejlődés várható eredménye

- a gyermekek szívesen mondogatnak verseket, mondókákat,
- önállóan is képesek felidézni a hallott meséket,
- igénylik a napi mesehallgatást,
- szeretnek bábozni, mesélni,
- szívesen nézegetnek mesekönyveket, képeskönyveket, vigyáznak azokra.

5.4. Ének, zene, népi játék, tánc

*„Mondd meg nekem, mit dalolsz, megmondom, ki vagy.”
(Kodály Zoltán)*

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, a dalos játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek. Az éneklés, zene és ezekhez kapcsolódó mozgás, tánc is a mindennapok része a gyermekcsoportok életében. A gyermekdalok, népi gyermekjátékok, a zenehallgatás élményhez juttatják a gyermekeket, felkeltik zenei érdeklődésüket.

A zenei képességek fejlesztésén túl, a zenét értő, és szerető egészséges lelkű, kulturált boldog emberré nevelés. Az óvodánkban folyó anyanyelvi és zenei nevelésnek a népi hagyományaink részét képező szöveges és énekelt mondókák, énekes gyermekjátékok és táncok képezték az alapját. Forrai Katalin módszertani könyve kiváló anyagot adott a kezünkbe a nevelő munkánkhoz.

Távlati cél a „zenét művelő, élvező és értő emberek kiművelése”. (Kodály Zoltán)

Feladatok:

Az óvodai zenei nevelés feladata, hogy minden gyermeket önmagához képest fejlesztve, eljusson a zenei képességek megfelelő szintjére az éneklési, ritmikai, hallási és zenehallgatási készségek területén, valamint alapozza meg zenei anyanyelvüket, alakítsa ízlésüket. Óvodánkban a gyermekek számára biztosítjuk a kicsinyeknek szóló koncerteken való részvételt.

Továbbá:

- a főhangsúlyos magyar beszéd erősítése,
- érzelmi nevelés az ölbeli játékoktól az énekes népi játékokig,
- esztétikai nevelés a zenei élményen és a mozgásokon keresztül,
- a gyermek-, néptáncok és népi játékok, hagyományok megismertetése,
- fejlettségnek megfelelő hangterjedelem megválasztása,
- a hallás fejlesztése,
- ismerkedés a hangszerekkel,
- ritmusérzék fejlesztése,
- éneklési készség fejlesztése,
- zenei kreativitás, improvizáció fejlesztése,
- ismerkedés a nemzeti és nemzetiségi értékeket hordozó hagyományos és kortárs művészeti alkotásokkal,
- a gyermekek megismertetése a zenei kultúrával (népi mondókák, dalos játékok,

- komponált és egyházi zene, zenehallgatás,
- zenei készségek fejlesztése, zenei anyanyelv elsajátítása, éneklési készség, ritmusérzék, zenei hallás fejlesztése,
- a gyermekek személyiségének: érzelmeinek (örömet él át, átérzi a dallam hangulatát), mozgáskultúrájának fejlesztése, gazdagítása,
- a gyermekek megtapasztalják az éneklés, a zene nyújtotta lelki élményt, mely kifejezőbbé teszi az imádságot.

A zenei nevelés tartalma

a. Népi mondókák

A mondókák egy része a gyermek és a felnőtt között zajló kétszemélyes, főként ölbeli játék (tapsoltató, höcögtető, csiklandozó, stb.), másik részük kiszámoló, de a természethez, időjáráshoz, növényekhez és állatokhoz kapcsolódó mondókák is jelentős részét képezik az óvodai mondóka anyagnak.

A mondókázást ritmikus mozgással kötjük össze. Kezdetben mi irányítjuk, segítjük a gyermek mozdulatait ölbeli játékban, később egyedül is képessé válik az egyenletes, ritmikus mozgásra. A mondókák fejlesztik a ritmusérzékét és segítik a beszédkedv felkeltését.

b. Dalos játékok

A zenei nevelés keretén belül népszokásokkal, néphagyományokkal ismerkednek a gyermekek. Feladatunknak tartjuk ezek tiszteletben tartását, őrzését, ápolását.

Az óvodai dalanyag jelentős részét a természettel, állatokkal, növényekkel kapcsolatos, ill. a társadalmi és történelmi eseményeket felidéző népi dalos játékok alkotják (kapus, párválasztó, vonuló, kiforduló, játékba hívó, naphívogató, esőváró, stb.). A dalos játékok dallamát, cselekményét megismertetjük a gyermekekkel, akik azt eljátsszák, eltáncolják.

A dalokhoz, játékokhoz kapcsolódó szokásokat egyszerű formában, számukra érthető módon ismertetjük.

A következő dalos játék fajtákat dolgozzuk fel a zenei nevelés során:

- őszi népszokások: párosítók, lánykérők, kendős játékok, szüreti multságok,
- karácsonykor: betlehemezés,
- tavaszi népszokások: komatál küldés,
- húsvét és pünkösd között: fehér liliomszál- játékok, bújj, bújj zöld ág- játékok, naphívogatók, zöldág járások,
- pünkösdölő: pünkösd táncok, bújós, vonulós, kapus játékok, lakodalmas játékok.

A népi gyermekjáték tartalmánál és formájánál fogva nagyon közel áll az óvodás korú gyermekekhez. Egyszerű, természetes, játékok mozdulatai, táncos formái, változatos térformái őrzik, néptáncaink alapelemeit. A játékok közül sokban még nem találkozunk kifejezett táncal, de pl. a páros forgó, a ki- és befordulás, a kör mozgása már táncos elem. A vonulós, bújós játékok, páros vonulások, majd a párcserélő játékok már határozott táncos mozgást mutatnak. A játékon túl fejlesztjük a gyermekek mozgáskultúráját, tánc kultúráját, kielégítjük ritmikus mozgásigényüket. Mozgás közben

fejlődik értelmi képességük, térérzékük, alkalmazkodási képességük is. Gazdagodik esztétikai érzékük, érzelmi életük. A játékok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét.

c. Tánc

A tánctevékenységek fő célja az örömteli mozgás, a zenei élmény és a közösségi együttlét megtapasztalása. A tánc segíti a gyermekek önkifejezését, bátorságát, felszabadultságát, miközben formálja testtartásukat, mozgáskultúrájukat, és fejleszti ritmikus mozgásigényüket.

A táncanyag elsősorban népi gyermekjátékokon, egyszerű néptánc-elemeket tartalmazó mozgássorokon alapul, amelyek előkészítik a későbbi néptánc iránti érdeklődést. A magyar és a nemzetiségi néptáncok alaplépései, térformái, páros és körmozgásai fokozatosan jelennek meg az óvodai táncfoglalkozásokon.

A gyermekek megismerkednek néhány, életkoruknak megfelelő magyar és német nemzetiségi néptáncal, táncos játékkal, egyszerű táncos koreográfiákkal, amelyek az adott évszakhoz, ünnephez vagy népszokáshoz kapcsolódnak (pl. szüreti, karácsonyi, farsangi, pünkösdi táncok).

A tánc az óvodai élet szerves része: megjelenik a mindennapi mozgásos játékokban, ünnepi műsorokban és közösségi alkalmakon is. A pedagógus feladata, hogy a táncon keresztül fejlessze a gyermekek zenei és mozgásos képességeit, esztétikai érzékét, valamint a közösséghez való tartozás élményét.

d. Műdalok

Az ismert szerzők által komponált dalokat, megzenésített verseket az évszakokhoz, ünnepi alkalmakhoz kötve ismertetjük meg a gyermekekkel. A dal kiválasztásánál ügyelünk arra, hogy témájában, hangterjedelmében, ritmusában megfeleljen a 3-7 éves korosztály zenei képességeinek.

e. Zenehallgatás

A gyermekek közvetlen környezetükből, elsősorban családjukból sokfajta, gyakran értéktelen zenét fogadnak be. Feladatunk, hogy tőlünk, óvodapedagógusoktól, értékes, esztétikai élményt jelentő énekeket vagy hangszeres zenét halljanak, kifogástalan előadásban. Mivel a kicsik figyelme rövid terjedelmű, kezdetben egyszerű, rövid népi és műdalokat énekelünk, eljuttatva őket a több versszakos, hosszabb, sokfajta érzelmet tükröző művek befogadásához, figyelmes végighallgatásához. A hangszerekkel való ismerkedés nagy élményt nyújt a gyermekeknek. Általuk használható, főleg ritmushangszerek használatára törekszünk. Egyszerű hangszereket közösen is készítünk.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés esetén a gyermek hovatarozását.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A zenei anyag kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermek életkorát és képességszintjét. Napközben minden lehetőséget kihasználunk az énekelgetésre, mondókázásra. A gyermekek önkifejezését, spontán énekelgetését támogatjuk, ösztönözzük.

A beszoktatás időszakát megkönnyíti az énekelgetés közbeni személyes kapcsolat. Az éneklés öröme egész nevelőmunkánkat kíséri végig: énekkal vigasztalhatunk, elterelhetjük a gyermek figyelmét, motiválhatunk, szórakoztathatunk. A tiszta éneklést és az igényes dalkiválasztást követelményként állíthatjuk magunk elé.

A zenei élmény átéléséhez megteremtjük a nyugodt légkört. A gyermekek tevékenységen való részvétele önkéntes, a vidám, játékos légkör, a közös játéklehetőséggel motiváljuk őket.

A gyengébb zenei képességű gyermekeket tapintatosan fejlesztjük, a tehetséges gyermekeknek egyéni szereplési lehetőséget adunk.

A fejlődés várható eredményei

- óvodásaink maguk is szívesen vesznek részt zenei tevékenységekben, maguk is kezdeményeznek,
- önállóan is mernek énekelni, s azt mozgással összekapcsolni,
- figyelemmel hallgatják a más által előadott zeneműveket,
- felismerik a zenei fogalompárokat, képesek az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetett hangoztatására,
- hitük megvallásaként szívesen énekelnek egyházi énekeket.

5.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, amelyek a vers, mese, ének, énekes játék. A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja, s a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, a tárgyi környezettel, műalkotásokkal való ismerkedés a gyermek számára lehetővé teszi az újraalkotást.

Az óvónő és a gyermekek olyan közös tevékenysége, amelyben az esztétikai megragadást (örömet, tetszést, csodálkozást, elutasítást, stb.) az ábrázolás élménye, a cselekvés vezeti el az alkotás öröméhez. E tevékenység folyamatában a gyermekek nemcsak megismerik a világot, hanem át is alakítják, újratelepednek. Miközben képi formában fejezik ki magukat, mintegy megnevezik érzéseiket, gondolataikat. Nő önismeretük, önbizalmuk, fejlődik alkotó, önkifejező képességük, finommotoros készségük. Tevékenységük során alakul szokásrendszerük, kialakulnak pozitív erkölcsi tulajdonságaik (munkaszeretet, önállóság, önfegyelem, önmaguk és mások munkájának helyes értékelése, esztétikai ítélet, szép dolgok szeretetének igénye, stb.)

Cél:

- A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőség biztosítása
- Esztétikai érzékük alakítása
- A helyes technikák elsajátítása

A gyermekek alkotókedvét nem szorítjuk szűk időkeretbe. A hét minden napja szükséges ahhoz, hogy a gyermek a tevékenység gazdagságáért, sokszínűségéért, önmaga belső látásmódja kifejezéséért vegyen részt az ábrázolásban. A tevékenységet egyszerre 6-8 gyerek választhatja, a létszám a technikától is függ.

Így valószínűleg meg, hogy a résztvevő gyerekek személyre szóló segítséget kapjanak, az óvónő követni tudja szín-, formaviláguk, technikai ismeretük, eszközhasználatuk fejlődését.

A kifejezési mód kialakulására, kiforrására időt kell hagynunk; ezt úgy segíthetjük elő a legjobban, ha a gyermek törekvéseit tiszteletben tartjuk, s építünk a belső motivációkra. A fejlesztés egyaránt az egyéni fejlettségre, differenciálásra épül.

Osztatlan csoportban igen jó példa a kisebbeknek a nagyobb gyerekek munkája, viselkedése. Ebben az esetben hamarabb fedezik fel a nehezebb technikát is.

Fontos, hogy a gyermekek nap, mint nap lássák, tapasztalják, megismerjék az általuk használt anyagok sokszínű tulajdonságát, variálhatóságát, de emellett az óvodapedagógus megismertesse velük az eszközök biztonságos, takarékos és kreatív használatát és a munkafogásokat.

Az alábbi technikákat alkalmazzuk elsősorban:

- festés, (ujj-, majd ecset, nyomatkészítés)
- rajzolás, (zsírkréta, színes ceruza, filctoll)
- tépés, hajtogatás, mozaikkészítés,
- vágás, ragasztás, (papír, textil, különböző anyagok)
- fűzés, szövés, fonás,
- varrás,
- mintázás, karcolás, gipszöntés, (gyurma, lisztgyurma agyag)
- sütés,
- bábkészítés, (zacskó, fakanál, termény)
- szappan-, viaszkarccal,
- kollázs-montázs,
- batikolás
- műalkotás elemzés, ismerkedés népművészeti elemekkel.

Minden rajzot, alkotást, munkát nagyra értékelünk és megbecsülünk. Bátorító, pozitív lelkesítő szavakkal tartjuk ébren a gyermekek ábrázoló kedvét. Az alkotásokra a gyermekek jelét felírjuk, melyeket elkülönített helyen gyűjtjük. A tevékenységek eredményeit vagy egyéb szabadidős munkákat megmutatjuk a szülőknek.

Az éves tervek összeállításánál figyelembe vesszük az egyházi évkör eseményeit. Így építjük be a vallásos nevelést. Az egyházi és társadalmi ünnepekre várakozás idején a csoportszobák alkalomhoz illő dekorálásával, és ajándékok készítésével hangoljuk rá a gyerekeket az ünneplésre. Alkotásukban megjelennek vallásos témák is.

Tehetséges növendékeink munkái pályázatokon is részt vesznek.

Óvodapedagógusi feladataink

- Vizuális látásmód erősítése

- Érdeklődés felkeltése a vizuális tevékenység iránt
- Érzelmek, gondolatok vizuális megjelenítése a gyermeki alkotásokban
- Szokásrendszer alakítása
- Különböző anyagok, változatos technikák megismertetése, egyes munkafogások, változatos megoldások, technikai eszközök bemutatása
- Különböző eszközök használatának megismertetése, azok célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás
- Természetben található eszközökkel, anyagokkal való alkotás
- Térbeli tájékozódás, szín és formavilág gazdagítása
- Finommotorika fejlesztése
- Esztétikai élménynyújtás, és esztétikai élmények befogadásának elősegítése
- Alkotás örömeinek megtapasztaltatása, belső képek gazdagítása,
- Műalkotások közös elemzése
- Népi motívumok megismertetése
- Gyermeki önkifejezés biztosítása
- Esztétikus tárgyi környezet alakítása
- Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre
- Vallásos témák megjelenítése
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása

Az óvodáskor végére jellemző fejlődési mutatók:

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri az öt alapszínt, azt bátran használja.
- Megfelelő a finom motorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vonalvezetése balról jobbra halad, pontos, lendületes.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete korának megfelelő.
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotásaiban kitölti az egész felületet, a színeket változatosan bátran használja, ismeri.
- Megjelennek az apróbb részletek is munkáiban
- Alkotás közben ügyel környezetére és saját maga, munkája tisztaságára.

- A gyermek tudja az eszközök helyét, használatát, elrakását, elmosását.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét, felfedezi a díszítés örömeit, esztétikai szépségét.
- Térlátása korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Ismer 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.

5.6. Mindennapos mozgás

A mozgásfejlesztés célja és feladatai

A rendszeres napi egészségfejlesztő testmozgás a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztését szolgálja. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A mozgás az egész óvodáskorban meghatározó szerepet tölt be a 3-7 éves gyermekek fejlesztésében, fejlődésében. Egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a mozgásra az óvodai nevelés minden napján.

A mindennapi mozgás, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek testi képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, figyelem, fegyelm, kitartás, együttműködés, önállóság, szabálytudat, feladattartás), fontos szerepük van az egészséges életmódra nevelésben és az egészségmegőrzésben.

A mozgásfejlesztés a szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben, valamint a tanulási tevékenységek során történik.

A mozgás fő feladatai

- mozgásigény kielégítése, mozgásöröm átélése az óvodai nevelés minden napján,
- baleset-megelőzés a megfelelő környezet biztosításával,
- erkölcsi nevelés,
- egészséges életmód kialakítása,
- tudatos mozgásfejlesztés szabad levegőn is,
- mozgásos játékok beépítése,
- testi képességek fejlesztése, önbizalom erősítése,
- változatos eszközök alkalmazása,
- nagymozgás és finommotorika fejlesztése, fegyelmezett mozgás elősegítése,
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,

- tartásjavítás, lábtorna beépítése a mindennapos mozgásba,
- a gyermek természetes mozgásainak fejlesztése (járás, futás, egyensúlyozás, függés, ugrás, támasz, dobás, kúszás, csúszás, mászás) mozgástapasztalatainak bővülése által,
- a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése,
- a rendszeres mozgással egészséges életmódra nevelés, egészséges életvitel kialakítása,
- mozgástapasztalataikat bővítése sok gyakorlással, mozgáskészségeik fejlesztése,
- az akaraterő, kitartás kialakítása.

Szabad mozgás

A gyermekek belső készlet hatására örömmel mozognak. Erre minden nap a csoportszobában és az udvaron egyaránt lehetőséget biztosítunk a számukra.

Az udvaron gyakorolhatják a természetes mozgásokat: mászások, fogócska, bújócska, labdajátékok, sporteszközökkel való játékok.

A megismert mozgásformák többszöri ismétlése erősíti a gyermekek önbizalmát, mozdulataik céltudatosabbá válnak, tapasztalatokat szereznek mozdulataik következményéről.

A dalos- és mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek mozgását, alakul ritmusérzékük, különböző térformákat ismernek meg.

A gyermekek mozgásigénye különböző. Ebből fakadóan fontos, hogy mindenki számára megtaláljuk az egészséges terhelést.

Szervezett mozgás

A szervezett mozgáson belül megkülönböztetünk napi néhány perces frissítő mozgást, és heti 1-2 alkalommal szervezett hosszabb időtartamú mozgást.

A játékot, a játékoságot alapvető eszközként alkalmazzuk.

A csoport általános fejlettségét, fejlődését mindig figyelembe vesszük a tervezés során. A gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhatják a különböző mozgásformákat. Differenciált feladatokkal minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat.

A szervezett mozgás tartalmát szintén a természetes mozgások és a mozgásos játékok alkotják:

- járás és futásgyakorlatok (különböző irányokban és alakzatokban szerep, vagy utánzójáték formájában kézi szerrel is),
- gimnasztikai gyakorlatok (különböző testhelyzetek: állások, ülések, fekvések, kartartások, kar-, törzs-, lábgyakorlatok kézi szerrel is),
- támaszgyakorlatok (bújás, mászás, csúszás, gurulás),
- dobások (magas, mély, távol),
- mozgásos játékok (futó-, fogó- és versenyjátékok).

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A mozgásfejlesztés alapja a gyermekek mozgásának, testi képességeinek, mozgásigényének megismerése. Az önkéntes, szabadon választható játék feltételeinek biztosításánál a következőkre ügyelünk: biztonságos helyszínek, eszközök, megfelelő nagyságú tér biztosítása, egymás testi épségének óvása.

A szervezett mozgás elemei tudatosan építjük egymásra, a fokozatosság, az életkori sajátosságok és az egyéni bánásmód elvének figyelembe vételével.

A szervezett testnevelés feltételeinek és folyamatának biztosítása során a legfontosabb feladataink:

- részletekre kiterjedő alapos szervezés,
- portalanítás, szellőztetés,
- érthető, szakszerű utasítások,
- minimális várakozási idő,
- a pozitív ráhatás elvének érvényesítése,
- a gyermekek eltérő mozgásfejlettségi szintjének figyelembe vétele,
- az óvodapedagógus példamutatása, az esztétikus és harmonikus mozgás kialakítása érdekében,
- a játékoság hangsúlyozása, a szorongások, gátlások oldása segítségével, biztatással, dicsérettel,
- a gyermekek helyes testtartásának kialakítása érdekében mezítlábas torna, gerinc- és lábboltozat javító torna gyakori alkalmazása.

A fejlődés várható eredménye

- a gyermekek szívesen mozognak, mozgásuk összerendezetté válik,
- folyamatosan fejlődik finommozgásuk, egyensúlyérzékük,
- alkalmazkodnak a járások, gimnasztikai gyakorlatok üteméhez, az utasításokat képességeikhez mértén pontosan igyekeznek végrehajtani.

5.7. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés célja:

- a természeti és társadalmi környezetről minél több érzékszervvel történő tapasztalatszerzés biztosítása a gyermekek számára
- a gyermeket körülvevő környezet (hazai táj, szokások, tárgyi kultúra, lakókörnyezet, növények, állatok, stb.) megismertetése, megszerettetése és annak megóvására nevelés
- a teremtett világ szépségeire való rácsodálkozás isten szeretetének látható jelein keresztül, az emberi felelősségérzet megalapozása, az élet tiszteletére nevelés.

Feladata:

- rácsodálkozás a teremtett világ szépségeire, annak megismerése, megszeretése és védelme (öröm, hála)
- életkornak megfelelő szintű tájékozódás, eligazodás segítése
- ismerkedés a természeti és társadalmi környezettel, a változások folyamatos megfigyelése
- ismerkedés a szülőföld és a közvetlen környezet hagyományaival, szokásaival és a családi, tárgyi kultúrával
- megfigyelő séták, kirándulások szervezése,
- ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok),
- a természetsarokban történő változások folyamatos megfigyelése
- a környezet megismerésére, védelmére, óvására nevelés, a fenntartható fejlődés értelmében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására
- a közlekedés biztonságára, önfegyelmre, egymás óvására nevelés
- a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása
- az önálló véleményalakítás, döntésképeség fejlesztése kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- ismerkedés épített környezettel, kiemelten egyházi épületekkel, műalkotásokkal
- ismerkedés egyházi helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal
- részvétel egyházi ünnepeken
- matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szerzése és alkalmazása a tevékenységekbe
- téri tájékozódás alakítása,
- mennyiségi, alaki, tér és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás
- ítéletalkotás és mennyiségsszemlélet alakítása, segítése
- óvjuk és tápláljuk a gyermekekben rejlő ösztönös csodálkozni tudást.
- tudatosan keressük és velük éljük át az örömet, a test örömeiben (finom étel, ital, hintázás, simogató tavaszi napsütés, virágillat, stb.) a társaikkal való kapcsolatban, a környező világ szépségeiben, az ajándékozásban.

Az óvodás korú gyermek kitágult, csodálkozó szemmel néz az őt körülvevő világba. Minden érdekli, mindent tudni akar. A gyermeknek ez a természetében gyökerező nyitottsága fogékonyá teszi őt a teremtés csodái iránt.

Ha a gyermek rövid pillanatokra képes elcsodálkozni, akkor képes lesz ámuló csodálatát egy virágra, egy lepkére, a Holdra, stb., mint érdeklődésének közvetlen tárgyára irányítani. Ilyen pillanatokban lehet neki Istent megnevezni.

Tartalma:

A gyerek benne él a természetben illetve társadalomban, így csak figyelmét kell felhívni, hogy a dolgok őt körül veszik, ő alakíthatja azt, de a környezet is hatással van rá. A német foglalkozásokon a környezeti és társadalmi témák feldolgozásánál a gyerekek meglévő tapasztalataiból kiindulva különböző mozgásokat utánozva, és a témákhoz tartozó dalokkal, mondókákkal gazdagíthatjuk a gyerekek szókincsét.

- A teremtés történetén keresztül elvetjük a keresztény szellemiség, világnézet magvait. A gyerekeket ráneveljük Isten teremtményeinek a megóvására.
- Foglalkozunk a Földdel, mint Isten csodálatos teremtményével és az alapvető négy elemmel: földdel, vízzel, levegővel, tűzzel. Ezen négy elemet boncolgatva fizikai, kémiai kísérleteken keresztül az elemek fontosságát, sokszínűségét kiemelve a gyerekek saját érzéki tapasztalatokat szerezhetnek.
- A világmindenség részeinek megismertetése mellett beszélgetünk a bolygókról, világegyetemről, naprendszerünkről.
- A gyermekek figyeljék meg a napszakokat.
- A foglalkozások keretében megtanuljuk a napszakok neveit és az ehhez kapcsolódó köszönési módokat.
- Figyeljék meg az évszakokat, az őszi, téli, tavaszi, nyári időjárás változásait.
- Figyeljék meg az ős sokszínű gazdagságát, színeit, hangulatát, séták alkalmával meséken, meditációs gyakorlatokon keresztül.
- Hasonlítsák össze az ős és tél lényes különbségeit (időjárás, öltözködés, természet).
- Nevezzék meg a deret, zúzmarát, ködöt, jégvirágot, jégcsapot. A szállingózó, hulló, szakadó havat az olvadó latyakot. Gondoskodjunk a madarak téli ellátásáról.
- A téli örömeiről, valamint a téli időjárásról németül kifejezéseket tanulhatnak.
- Kísérjék figyelemmel a tavaszi jelenségeket, kékebb eget, esőt, fák-bokrok rügyezését, virágzását, a virágok nyílását, az egyre zöldülő természetet.
- Ismerjék a tavaszi virágok neveit. Hasonlítsák össze a tavasz színeit a téli természettel.
- Foglalkozunk a mag, a fű és a napraforgó szimbólumokkal.
- A mag, mint szimbólum az élet forrása, az élet lehetősége az egyik és legfontosabb nevelési alapgondolat lényegére utal.
- Noé bárkájának történetén keresztül ismerkedjünk az állatokkal.

- A gyerekek ismerjenek meg néhány házi és ház körül élő állatot, azok hasznát.
- Csoportosítsuk az állatokat a szerint, hogy hol élnek, mik és hogyan gondoskodnak róluk. Egyesek hasznosak, mások károsak az ember számára. - Hasonlítsák össze az általuk ismert állatok környezetét, életmódját.
- Fedezzék fel a madarak, emlősök közti jellegzetes különbségeket.
- Bővítsék az állatokról szerzett ismereteiket: erdők-mezők madarai, hazai erdők és vizek állatai, vadon és sarkvidéken, valamint állatkertben élő állatok.
- Utánozzák az állatok hangját, mozgását, és nevezzék is meg a különböző mozgás fajtákat.
- Az állatokkal való foglalkozás érdekes a gyerekek számára, ezért szívesen utánozzák mozgásukat, hangjukat.

A gyermekek sokoldalú tapasztalatszerzését helyszíni és csoportszobai tevékenységek során biztosítjuk. Ismerkedjenek meg az óvoda épületével, a csoportokkal. Átjárhatnak egymás csoportjába, játszhatnak ott.

- A gyerekek megismerik dolgozóink munkáját (óvónő, dajka) és környezetükben gyakran előforduló foglalkozásokat (eladó, fodrász, postás, sofőr, orvos stb.)
- A gyerekek ismerjék szüleik foglalkozását, milyen munkahelyi teendőik vannak.
- A gyerekek ismerjék és nevezzék meg az emberi test részeit.
- Ismerjék fel az érzékszervek funkcióját, védelmét, ápolását. Gyűjtsenek gyakorlati tapasztalatokat az érzékszervekkel való érzékelés legkülönfélébb formáira.
- Német foglalkozásokon megtanuljuk a testrészek, az érzékszervek neveit, és ezek funkcióját.
- Ismerjék fel a gyermekek a mozgás és testkultúra fontosságát. Ismerjék a különböző sportágakat.
- Megismerik az orvos, védőnő munkáját, hogyan kell óvni, védeni egészségünket. Ismerjenek néhány betegséget és azt is, hogy hogyan előzhető meg a betegség.
- Halljanak Jézus gyógyító erejéről, pl.: vak ember meggyógyítása, leprás ember meggyógyítása, a halott feltámasztása.
- Gyakori sétával, kirándulással hozzuk őket közelebb a természethez. Séták alkalmával tájékozódjanak az óvoda környékén. Ismerjék meg a közeli utcákat, játszóteret, közintézményeket. Figyeljék meg a természet változásait, beszélgessünk aktuális dolgokról.
- A gyerekek figyeljék meg a környezetükben előforduló jelzőtáblákat, forgalomirányító eszközöket, és a forgalomban részt vevő járműveket.
- Ismerkedjenek meg a megkülönböztető jelzést használó járművekkel. A tűzoltó laktanyába minden évben ellátogatunk és lehetőség szerint a mentőállomásra is. Hasonlítsanak össze földön, vízen, levegőben közlekedő járműveket és azt, hogy melyek alkalmasak személy és melyek teherszállításra.
- Udvarunkon kertészkedünk, részt veszünk környezetünk szépítésében, alakításában. Gyakorolják az egyszerűbb kerti munkákat, megismerik a különböző növények neveit (gyógynövények, fűszernövények, virágok), jellemzőit, láthatják munkájuk eredményét.

Elsajátítják a biztonságos eszközhasználatot, növekszik önbizalmuk, megszeretik és óvják a természetet.

- Gyűjtjük a növények terméseit és egyéb részeit, (levél, virág, mag), a különböző tevékenységek során felhasználjuk azokat. Gyógynövényeinket megszárazítjuk (menta, citromfű) és teát készítünk belőle.
- Hálát adunk a természet sokszínűségéért.
- Fontos, hogy mindennapjainkat is szője át a környezettudatos magatartás szemlélete, természetesen kihangsúlyozva a jeles zöld ünnepek adta lehetőségeket, hiszen a környezettel való ismerkedés a gyermek fejlődését alapvetően befolyásoló, az életkor növekedésével egyre táguló, az ismeretszerzésben alapvetően mélyülő folyamat.

A környezet megismerésére, a természet védelmére nevelés elősegíti, hogy a gyermek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetéről olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek életkorának megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek. Megismertetjük, - mi magunk is gyakoroljuk- a környezettudatos életmóddal a gyermekeket.

Naponta gyakoroljuk a szelektív szemétyűjtés fortélyait. Külön gyűjtjük a használt elemeket, az újrahasznosítható papírt és a komposztálóba kerül mindaz a szerves anyag, ami felbomlik.

Feladatunk, hogy olyan szokásokat viselkedési formákat és értékrendet alakítsunk ki, amelyek meghatározóak a természetes (és az ember által létrehozott) környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában. A gyakorlatban ez az élőlények szeretetét, tiszteletét, a természet és az ember által létrehozott értékek megóvását és az ezzel kapcsolatos szabályok elfogadását jelenti.

A gyermekek érzékelik, hogy a fény nagy kincs, ami megosztható, és segít a tájékozódásban (Lumina)

Az égő gyertya meleget és szeretetet sugároz. A sok kis fény mind felerősíti egymást. Ezt tapasztalhatjuk a Márton napi lámpás felvonuláson is.

Az igazi világosság a "Világ világossága" karácsonykor, Jézus születésével válik teljessé. A november 11-i Szent Márton nap mintegy levezeti, megelőzi az advent időszakot.

Fontos, hogy a gyermekek megismerkedjenek az egyházi helyiségekkel, mint például : templom, plébánia, kápolna. Tanulják meg az adott viselkedési szabályokat (térdhajtás, keresztvetés, katolikus köszönés).

A gyerekek ismerjék meg a város templomait, azok épületét.

Az ember, a természet, a hagyomány, az ünnepek szoros kapcsolatban vannak. Környezeti nevelésünk éves tematikájában szereplő témakörök kibontása függ az évszakok váltakozásától és a liturgikus ünnepekhez kapcsolódó hagyományoktól, szimbólumoktól.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban

A 3-7 éves korosztályra a nagyfokú kíváncsiság, a környezeti hatásokra és ingerekre való nyitottság jellemző. Fontosnak tartjuk, hogy óvodásaink sokoldalú érdeklődését fenntartsuk és bővítsük, fogékony és

gazdag ismeretanyaggal rendelkező gyermekeket nevelve. Mindezt az érzelmi nevelés segítségével valósítjuk meg.

Az óvodáskorú gyermek sokat kérdez, kutatja a világ dolgainak okait, összefüggéseit. Válaszaink alkalmazkodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, de mindig az igazságot tartalmazzák.

Példát állítunk a gyermekek elé a környezetünkhöz fűződő szoros kötődés, a hazaszeretet, az élet tisztelete és a természetvédelem terén.

A fejlődés várható eredménye

- óvodásaink ismerik az évszakok jellemzőit, meglátják a bennük rejlő szépséget
- az ismertebb állatok, növények nevét, jellemző tulajdonságait felsorolják
- tapasztalatokkal rendelkeznek azok életkörülményeiről
- ismerik testük részeit, azok funkcióit
- ismernek sokféle közlekedési eszközt, s a gyalogos közlekedés szabályait
- szeretik és védik élő-és tárgyi környezetüket, részt vesznek azok formálásában, tisztelik az Istentől kapott életet
- gyermekeink belső igénye a természeti és társadalmi környezetben való kulturált viselkedés

5.7.1. Környezettudatos nevelés

A ma gyermekei a jövő alakítói és felnőttjei. Ezért különösen fontos, hogy az óvodás gyermekek megismerjék és megszeressék szűkebb és tágabb, természeti és társadalmi környezetüket. Megtapasztalják, megfigyeljék a természet jelenségeit, rácsodálkoznak annak változásaira, szépségére.

Ennek megvalósítása érdekében az óvodapedagógusok használjanak ki minden lehetőséget, amelyek az óvodai élet folyamán spontán vagy szervezett módon kínálóznak.

Tanulják meg a gyermekek, hogy az ember a természet elválaszthatatlan része. Ha élni akarunk benne, akkor védenünk kell! Találkozzanak a szelektív hulladékgyűjtéssel, tapasztalják meg, hogy a víz, az energia kincs, azzal takarékoskodni kell, az állatokat és a növényeket védeni kell.

Óvjuk közösen a természet tisztaságát, szépségét, hogy felnőtté válva, ők is élvezni tudják és továbbadhassák unokáinknak ezt a szemléletet.

Már az óvodai környezetben vegyenek részt a kiskert, a parkrészek ápolásában. Fedezzék fel környezetükben az évszakonkénti változást, tudjanak rácsodálkozni és érezzék meg, hogy minden mögött Isten áll.

A családdal együttműködve segítsük a tudatos vásárlási szokások kialakítását.

Teremtésvédelmi szemlélet a környezettudatos nevelésben

Óvodánk a környezettudatos nevelést a teremtésvédelem szellemében valósítja meg, amely Isten teremtett világának szeretetén és tiszteletén alapul. A természet védelme nem csupán ökológiai feladat, hanem keresztény küldetés is: felelősségünk, hogy a ránk bízott világot megőrizzük és gyermekeinket is erre neveljük. A Teremtésvédő Óvoda cím (2025–2028) és a Zöld Házirend bevezetése biztosítja, hogy mindennapi életünkben is megjelenjen a fenntarthatóság gyakorlata.

A gyermekek játékos tapasztalatszerzés útján tanulják meg a természet tiszteletét, a víz, az energia és az élelmiszer megbecsülését. Fontosnak tartjuk, hogy a teremtett világ szépségeit közvetlen élményeken keresztül fedezzék fel – kertgondozás, növényültetés, madár- és rovarbarát tevékenységek során.

A természetes anyagok használata, a hulladékcsökkentés és az újrahasznosítás mindennapjaink része. A gyerekekkel közösen gondolkodunk arról, hogyan tudjuk „kisebb lábnyommal” élni az óvodai életet. A bibliai tanítások és a liturgikus év ünnepei – például a teremtés hete, Szent Ferenc-nap, hálaadás – alkalmat adnak arra, hogy a gyerekek megértsék: a természet szeretete a hit megélésének egyik formája.

A családok bevonása kulcsfontosságú: közös környezetvédelmi akciókat, gyűjtéseket, sétákat szervezünk, ezzel is erősítve a szülők példamutató szerepét. Célunk, hogy a gyermekekben kialakuljon a felelős, szeretetteljes viszony a Földhöz, amelyet Teremtőnk ajándékként tisztelettel őriznek.

5.7.2. Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

A környezet megismerése során a gyermeknek nagyon sok lehetősége adódik, hogy matematikai tartalmú tapasztalatokat, ismereteket szerezzen, majd ezeket a tevékenységeiben felhasználja, alkalmazza.

Szeretnénk elérni, hogy gyermekeink ismerjék fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Alakuljon ítélőképességük, fejlődjön tér-, sík-, és mennyiségsszemléletük. Lehetővé tesszük a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, melyhez elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközt biztosítunk. Olyan életszerű tevékenységeket szervezünk, melyek sokféle érzékelés útján összegyűjtött tapasztalathoz vezetnek.

Környezetünkben jártunkban, keltünkben mennyiségi, formai és kiterjedésbeli összefüggéseket figyelhetünk meg. Cél, hogy ezeket játékos formában fedezzük fel és tapasztaljuk meg.

Matematikai fogalmakkal szinte minden nap találkozik a gyermek, először nem érti ezeket, de később megtelik tartalommal, beépül szókincsébe. A problémahelyzetek, amik előbbre viszik a gyermeket, bármikor adódhatnak az életben. Hagyni kell a gyermeket saját logikája szerint gondolkodni, s ha megakad, sohase oldjuk meg a feladatot helyette. Inkább próbáljuk meg több oldalról megközelíteni a problémahelyzetet, illetve rávezetni a megoldásra. Így fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő és megoldó készségük.

A környezet megismerése során sok lehetőség adódik a matematikai tapasztalatok szerzésére. Összehasonlításokat végezhetünk mennyiség, forma, szín, súly, méret, stb. alapján, válogathatunk, csoportosíthatunk.

A gyermekek megismerik a térirányokat, névutókat, számlálnak, sorba rendeznek. A szabad játék során is számtalan matematikai tapasztalatot szerezhetnek.

Saját tapasztalatszerzésük útján megismerkednek a magasság, szélesség, hosszúság, alátámasztás, szinkombinációk sormintászerűsége, szimmetria, stb. fogalmával, jelentésével.

A szabályjáték során is számtalan alkalom kínálkozik a matematikai tapasztalatszerzésre: számlálás, párosítás, összehasonlítás, szín- és formaazonosítás, lépések logikája, rész-egész viszonya, stb.

Fejlesztjük a gyermekek képi és nyelvi gondolkodását, szabálytudatát, rávezetjük őket az ok-okozati összefüggésekre.

Az óvodai matematikai tapasztalatszerzés tartalma:

- Ítéletalkotás és mennyiségsszemlélet alakítása, segítése.
- Halmazok képzése, összehasonlítása, tulajdonságaik szerint, azok szétválogatása, bontása, részhalmazokra.
- Halmazok elemeinek sorba rendezése.
- Halmazok összemérése, becsléssel, párosítással, másolással.
- A számfogalom előkészítése, kis számok felismerése, összkép alapján.

- Mennyiségek összemérése, magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság és bőség szerint.
- Sorszámok, tőszámok.
- Tapasztalatok a geometria körében (építések, alkotások szabadon és másolással, valamint egy feltétel megadásával)
- Tevékenységek tükörrel.
- Tájékozódás térben.
- Tájékozódás az egyszerű síkban ábrázolt világban.

A fejlődés mutatói óvodáskor végére:

- Tudnak a környezetükben ítéleteket alkotni, következtetni, ok-okozati összefüggéseket meglátni.
- Többféle lehetőségre törekednek a feladatmegoldás során.
- Mennyiségeket összehasonlítanak.
- Tízes számkörben biztonsággal eligazodnak.
- Szívesen játszanak logikai játékokat.
- Azonosítani tudnak különféle helyzetű, egyszerű alakú tárgyakat.

- Másolással képesek létrehozni színben, nagyságban és formában eltérő térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Geometriai alakzatokat térben és síkban egyaránt válogatnak, szívesen játszanak tükörrel, ismerik a tükörkép fogalmát.
- Értik és követni tudják az irányokat (jobbra, balra) illetve a helyeket kifejező névutókat (alá, fölé, közé, alatt, fölött, között).
- Képesek alakzatokat, tárgyakat tulajdonságaik alapján szétválogatni, megkülönböztetni.
- Eligazodnak térben, síkban, testükhöz képest felismerik az irányokat.

5.8. Munka jellegű tevékenységek

A munka örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség) alakításának fontos lehetősége.

A munka az óvodáskor folyamán egyre önállóbb helyet kap a gyermek tevékenységében, formáiban és tartalmában gazdagodik. Az óvodáskor végéig azonban a munka játékos jellegű marad, és a játékhoz hasonlít. A gyermeki munka tudatos irányítása pedagógiai szervezést, együttműködést igényel, amelyben

szükséges a folyamatos, konkrét, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése. A munka a gyermekek számára általában örömmel végzett, aktív tevékenység és cselekvő tanulás. Az elvégzett munka a gyermek számára sohasem lehet büntetés. A munka során létrejött sikerélmények újabb aktivitásra sarkallják a gyermeket, ezzel a gyermek fejlődésének eszközévé válik. Játékuk során a felnőttektől látott munkatevékenységeket utánozzák. A munkának mindig konkrét célja van, elvégzését külső szükségességgel indokolja, a gyermektől felelősséget kíván.

Célja:

A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a cselekvő tapasztalatszerzés.

Cél a munka iránti tisztelet megalapozása, az eredmény megbecsülése, a dolgozó ember szeretete.

Munkaformák:

1. Önkiszolgálás jellegű munkák: testápolás, étkezéssel kapcsolatos teendők, öltözködés, pihenéssel kapcsolatos teendők, környezet rendjének megőrzése, a gyermek személyes holmijának kezelése.

2. A közösség érdekében végzett munka: szeretetből, alázatból, önfeláldozásból végzik a következő feladatokat: a csoport életéhez kapcsolódó állandó feladatok, kerti munka, segítség a kisebbeknek, ajándékkészítés. A gyerekek a saját asztaluknál ülő társaiknak terítenek, töltenek, étkezés végén leszedik a terítéket, valamint a kezdeményezések szervezésében, illetve teremrendezési feladatokban és az udvari játékok rendjének ellenőrzésében vesznek részt.
3. Alkalmoszerű munkák: a környezet rendben tartása, segítség a felnőtteknek, egymásnak, kisebbeknek, teremdíszítés, játékjavítás, játékkészítés, barkácsolás és egyéb megbízatások. Az aktív, magabiztos gyermekek gyakran és szívesen vállalnak feladatokat, de figyelünk arra, hogy ne szorítsák háttérbe társaikat. A bátortalanabbakat sok biztatással, dicsérettel, a munkától húzódozókat pedig állandó ösztönzéssel serkentjük. Szívesen alkalmazzuk a közösség előtti dicséret módszerét, mert ez ösztönzőleg hat a többi gyermekre is. Amennyiben lehetséges, kikérjük és megvalósítjuk a gyermekek ötleteit, javaslatait egy-egy teendő kapcsán. Ezáltal is éreztetjük velük, hogy a közösség aktív tagjai. Olyan megbízatásokat is kapnak, melyek otthoni teendőket igényelnek (pl. termések, képek gyűjtése, különböző témákban tárgyak behozatala), ezáltal is felkészítjük őket az iskolában elvárható kötelességtudat alapszintjére.
4. Az évszaknak megfelelő tevékenységek a csoportszobában, udvaron, az óvoda környezetében: Az egyéb, évszakhoz kötődő munkákba bevonjuk a gyermekeket: lehullott falevél gereblyézése, a levágott fű összegyűjtése, termések, virágok gyűjtése az élősarokba. Az óvodakertben és környékén megjelenő madarak számára télen élelmet biztosítunk, nyáron pedig itatóhelyet teremtünk. Közben lehetőségünk nyílik a madarak külsejének, életmódjának, mozgásának, hangjának megismerésére.

Az óvodapedagógus feladata, a gyermeki munka tudatos irányítása, pedagógiai szervezése, amelyhez szükséges a folyamatos, konkrét, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése.

Az önkiszolgálással, étkezéssel, öltözködéssel, testápolási teendőkkel kapcsolatos folyamatok segítése.

A közösség érdekében végzett munka, a naposi tevékenység és a csoport életéhez kapcsolódó feladatok. Étkezések után söprés, teremrendezés, segítség a felnőtteknek.

Alkalmoszerű munkák, egyéni feladatok, amit a gyerekek nagyon szívesen végeznek.

A környezet rendjének biztosítása: egy-egy tevékenység után a terem rendjének visszaállítása.

Az óvodában töltött idő alatt segítség egymásnak és a kisebbeknek. Egyéb megbízatások teljesítése.

Az évszaknak megfelelő tevékenységek elvégzése az óvoda udvarán és közvetlen környezetében pl. ágak, levelek gyűjtése, növények öntözése, sziklakert gyomlálása, szemétygyűjtés, stb.

A fejlődés várható eredménye

- önállóan végzik a már jól ismert munkákat,
- képességeiknek megfelelően teljesítik a kisebb megbízatásokat,
- megbecsülik saját maguk és mások munkáját,

- formálódik kötelességtudatuk,
- fejlődik kitartásuk, segítőkészségük.

5.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás a gyermek teljes fejlesztését, személyiségét támogatja.

Az óvodában a tanulás folyamatos, részben utánzásos, spontán és szervezett, természetes és szimulált környezetben szervezeti és időkeretben megvalósuló tevékenység. A tanulás nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése. Az óvodában a tanulás folyamatos, részben utánzásra alapul megvalósulása játékban történik. A tanulás nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a biztonság és kölcsönösség, az elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése, a gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Az óvodáskorú gyermeket természetes tevékenységi vágya utánzásra, cselekvésre ösztönzi. Sok tapasztalatszerzésre van szüksége, és erre lehetőséget nyújtunk a mindennapok során. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak erősítése és képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tevékenységekben megvalósuló tanulást támogató környezet megteremtése során (az óvoda minden területén; csoportszoba, udvar, tornaterem, mosdó, öltöző, folyosó) épít a gyermek tapasztalataira, élményeire, ismereteire.

A kíváncsiság, a felfedezés, a megtapasztalás élménye érdeklődővé teszi, így válik nyitottá, probléma iránt érzékennyé a gyermek.

Ezért fontos, hogy:

- Jelenjen meg a kognitív képességek tevékenységbe ágyazott alakítása szervezeti és időkeretbe ágyazottan.
- Biztosítsuk a tevékenységben megvalósuló cselekvéses tanulást. képességének fejlesztése játékos formában valósul meg a tanulást támogató környezet megteremtésével.
- Elsődleges kell, hogy legyen az egyéni adottságok figyelembe vétele, az optimális terhelhetőség és a motiválás.
- A vizuális, akusztikus, kinesztetikus, verbális érzékelés és észlelés, emlékezet képességének fejlesztése játékos formában valósul meg a tanulást támogató környezet megteremtésével.
- Fontos a felfedezés lehetőségeinek biztosítása, a spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, egymásra épülése, a kreativitás erősítése, a gyermek kompetenciáinak erősítése.
- A gyermek kognitív képességeinek alakítása is elsősorban tevékenységbe ágyazottan valósul meg.
- A tevékenységbe ágyazott tanulás egész folyamatát a pedagógus személyre szabott pozitív megerősítéssel kell, hogy segítse.

- A tanulási zavar veszélyeztetettségének gyanúja esetén a gyermek fejlődési üteméhez igazodóan egyéni fejlesztés szükséges.
- Tehetségígéretekre utaló tulajdonságok megléte esetén nagyobb figyelem, egyéni fejlesztés szükséges. Tehetséggondozás.
- Erkölcsi érték hordozás.

Az óvodapedagógus szerepe a folyamatban:

Az óvodapedagógus feladata az ismeretszerzést támogató környezet megteremtése, a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú kielégítése, a felfedezés lehetősége, kreativitás erősítése. A gyermek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlesztése. Neveljen a problémahelyzetek - megoldására, biztosítsa a felfedezés, a kutatás élményének átélését, keltse fel a tudás, tanulás iránti vágyat a gyermekekben. Biztosítson tapasztalatok szerzésére olyan lehetőségeket, amelyekben a gyermek megismerheti teljesítőképeségeit. Vegye figyelembe a gyermekek egyéni adottságait, a kiemelkedően tehetséges gyermekeket segítse a tehetségük kibontakozásában, a differenciálás adta lehetőséggel. Személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását. Műsorok, rendezvények, pályázatok, színjátszó és versmondó találkozók lehetőséget adnak, a tehetség kibontakoztatására, s egyben a gyermeket sikerekhez juttatják. A differenciált fejlesztést az óvónő egyénileg vagy mikrocsoportos formában végzi a saját csoportjában.

Az eltérő képességű gyermekek felzárkóztatását, fejlesztését mikrocsoportos formában az óvónő végzi a saját csoportjában.

Az óvodában alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek:

Az óvodai nevelés során kiemelt szerepet kapnak az élményszerű, játékba ágyazott módszerek, amelyek segítik a gyermekek természetes kíváncsiságának, kreativitásának kibontakoztatását. A nevelőtestület közösen alakítja ki és alkalmazza azokat a sajátos pedagógiai eljárásokat, amelyek leginkább megfelelnek az adott csoport életkori sajátosságainak és fejlettségi szintjének.

Intézményünkben rendszeresen szervezünk:

- témaheteket (pl. egészséghet, német nemzetiségi hét, víz világnapja),
- projektjellegű foglalkozásokat (pl. évszak-projektek, természeti megfigyelések, ünnepkörökhöz kapcsolódó tevékenységek),
- élménypedagógiai elemeket tartalmazó programokat,
- valamint a gyermekek önálló felfedezését támogató kiscsoportos és tevékenységalapú tanulásszervezési formákat.

E módszerek célja az aktív részvételre ösztönzés, az önállóság, együttműködés és problémamegoldás fejlesztése, a személyiség sokoldalú kibontakoztatása.

A fejlődés várható eredménye:

- A gyermeket pozitív értelemmel segítjük és biztatjuk a tevékenységekben megvalósuló tanulásban,
- Megteremtjük számukra a megfelelő környezetet a gyermek kreativitásának és cselekvő aktivitásának fejlődéséhez.

6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas iskolakezdéshez figyelembe kell venni az életkoron túl az egyéni érettségi szintet, ugyanakkor a szülői jogok érvényesülésének is teret kell engedni.

A gyermekek óvodába érkezésétől folyamatosan feljegyzéseket készítünk a fejlődési naplóban. A lejegyzett tapasztalatok a tudatos munkánkat segítik és segítséget adnak számunkra a szülők tájékoztatásában gyermekük fejlődését illetően.

Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához. Szükség esetén a gyermekeket a Szakszolgálathoz irányítjuk.

1. A testi fejlettség szintje:

Optimális testi fejlettség és egészségi állapot megléte, amely magába foglalja az életkornak megfelelő:

- testmagasságot,
- testsúlyt,
- a nagy és finommozgások összerendezettségét,
- a látás – hallás - mozgás megfelelő koordinációját,
- fejlett egyensúly- és térérzékelést,
- téri tájékozódást, percepciót
- a kialakult dominanciát,
- a megfelelő terhelhetőséget,
- a testi szükségletek kielégítésének szándékos irányítására való képességet.

2. Lelki képességek szintje:

- Beszédfejlettség
 - formális és tartalmi fejlettséget jelent, amely a beszéd tisztaságában, folyamatosságában, megfelelő kifejezőképességben, szókincsben nyilvánul meg.

- Értelmi fejlettség
 - bizonyos terjedelmű és kitartású aktív figyelmet,
 - koncentrációs készséget,
 - emlékezeti befogadást,
 - a felidézés képességét,
 - lényeglátás fejlettségét,
 - elemi fogalmak, ítéletek és következtetések alkotását,
 - differenciálási és ok-okozati összefüggések felismerését,
 - képességet a szándékos bevésésre
- Érzelmi, akarati érettség, kiegyensúlyozottság, korának megfelelő kiegyensúlyozottság, önmagát irányításának képessége, monotonia tűrése, késleltetés, megfelelő szabály- és feladattudat,
- Munkára való képesség, megjelenik a teljesítmény belső igénye (a rábízott feladatokat elvégzi, tevékenységeit nem hagyja félbe).
- Emlékezete legyen megbízható,
- Figyelme kitartó,
- Képzete gazdag, gondolkodása problémamegoldó, kreatív.
- Legyen képes valóság-hű észlelésre, legyenek elemi ismeretei önmagáról, a környezetéről
- Utasítást, feladatot megértő, kérdéseket értelmezni tudó, válaszaiban a verbális érettség tükröződjön
- Ismerje a szűkebb környezetét, s legyen nyitott a tágabb környezetére
- Legyen igényes önmaga, és környezete felé.

3. Szociális képességek szintje:

- beilleszkedési alkalmasság, alapvető szociális érzékenység megléte
- tudja érzelmeit szabályozni, vágyait késleltetni, tudjon más célkitűzéseivel azonosulni, le tudjon mondani pillanatnyi érdekeiről
- együttműködésre képes
- kapcsolatot kialakítani kortársaival és a felnőttekkel, elfogadja az irányítást

Keresztény értékeket magába fogadó és azokat hétköznapi életben megélni tudó gyermekké váljon. Alakuljon ki a szabálytudata. Kapott feladatot végezze önállóan, kitartóan. Jellemezze az önfegyelmet, munkatempója korának elvárható szinten legyen.

4. Sajátos nevelési igényű gyermekek

- Integrált nevelésük és fejlesztésük különböző módszerekkel történik adottságaiknak és szükségleteiknek megfelelően.
- Speciális fejlesztést igénylő (pl. SNI, BMT) gyermekek esetében rendszeresen vannak jelen az óvodában külső szakemberek, gyógypedagógusok.

- A Nevelési Tanácsadó vagy a Szakértői Bizottság szakvéleményének figyelembevételével a gyerekek egyéni, mikro-csoportos vagy differenciált fejlesztésben részesülnek fejlesztőpedagógus bevonásával.

Mindezek mellett az adott óvoda teljes nevelőtestületének és segítőinek szoros együttműködése szükséges ahhoz, hogy a lehető legmagasabb szintre tudjuk fejleszteni a ránk bízott gyermeket.

Három éves kortól kötelező az óvodába járás, aminek betartása törvényi kötelesség. Az óvodai nevelés a gyermek egész személyiségére irányul.

- Szükség esetén speciális szakemberek segítségét vesszük igénybe, ilyenkor szükséges a szülők, pedagógusok, gyógypedagógusok szoros együttműködése.
- A különleges gondozásra jogosult gyermekek a fejlettségüknek megfelelő intézményben kezdik meg iskolai életüket.

6.1. Az óvoda-iskola átmenet támogatása

Minden nevelési évben kiemelt feladatunk az intézményegységek – különösen az óvoda és az általános iskolák – közötti átmenet tudatos támogatása. Célunk, hogy a gyermekek számára az iskolakezdés természetes, örömteli és biztonságot adó folyamat legyen. Ennek érdekében az óvodapedagógusok, a tanítók és a szülők együttműködésével számos közös programot szervezünk, melyek elősegítik az iskolával való ismerkedést és a gyermekekben a pozitív várakozás kialakulását.

A programok hozzájárulnak az intézményen belüli megtartáshoz is, hiszen a gyermekek és családok megismerhetik az iskolai környezetet, pedagógusokat és a keresztény, valamint nemzetiségi értékrendet tovább vivő nevelési elveket. Az eseményeken külön figyelmet kap a német nemzetiségi nevelés és az iskolai nyelvtanulás folytonosságának biztosítása, így az átmenet nemcsak intézményi, hanem kulturális és nyelvi szinten is egységes.

Az óvoda és iskola közötti rendszeres szakmai egyeztetések (pl. hospitálások, közös munkatervezés, tanévindító megbeszélések) támogatják a pedagógiai összehangoltságot és a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó iskolakezdést.

Az óvoda-iskola átmenetet támogató alkalmak:

- A nagycsoportos gyermekek látogatást tesznek a kisiskolákban, ahol találkozhatnak a leendő tanító nénikkel, megismerhetik az iskolai környezetet és találkozhatnak korábbi óvodás társaikkal.
- A tanítók ellátogatnak az óvodába, és játékos ismerkedő foglalkozásokat tartanak. Ezek az alkalmak nyitottak, a szülők is részt vehetnek rajtuk.
- Közös szervezett iskolai nyílt napok és bemutató tanítások segítik a családokat a tájékozódásban.

- Szülői értekezleteken és tájékoztató fórumokon ismertetjük az iskolakezdés feltételeit, lehetőségeit, a gyermekek iskolaérettségét támogató fejlesztési irányokat.
- A nagycsoportos korú gyermekek számára rendszeres, játékos iskolaelőkészítő foglalkozásokat szervezünk a napi tevékenységekbe integrálva.

Ezek az együttműködések biztosítják, hogy az iskolába lépés a gyermek számára ne megszakítás, hanem természetes folytonosság legyen, amelyre személyiségének egészséges fejlődése, nyelvi-kulturális identitása és hitélete egyaránt épülhet.

7. A GYERMEK EGYÉNI KÉPESSÉGEINEK MÉRÉSE ÉS NYOMON KÖVETÉSE

Az óvoda kiemelt feladata a gyermekek egyéni fejlődésének folyamatos megfigyelése, dokumentálása és értékelése, hogy minden gyermek a saját tempójában, önmagához mérten fejlődhessen. A megfigyelések és mérések célja, hogy feltárják az erősségeket, a fejlesztendő területeket, és segítsék az iskolára való felkészülést.

A gyermek fejlődése nem verseny, hanem személyes út, amelyet szeretettel, türelemmel és szakmai tudatossággal kísérünk végig.

Célunk

- A gyermekek egyéni fejlődési útjának folyamatos, komplex nyomon követése az óvodába lépéstől az iskolakezdésig.
- A fejlesztési irányok, pedagógiai feladatok meghatározása a tapasztalatok, megfigyelések és mérések alapján.
- A csoportban kialakított szokás- és szabályrendszer folyamatos értékelése és továbbfejlesztése.
- Az iskolai beválás elősegítése, a személyes képességek kibontakoztatása.
- Kialakítani egységes fejlődéskövetési rendszert, amely tartalmazza az oviKRÉTA-alapú nyomon követést, az anamnézisek feldolgozását és az éves pedagógiai elemzést.

Feladataink

- Biztosítani minden gyermek számára az egyéni, differenciált, önmagához mért fejlődést.
- A fejlődést játékos, élményszerű helyzetekben, természetes tevékenységek közben figyelni és értékelni.
- A pedagógiai értékelést a szeretet, az elfogadás és a hitre épülő pedagógiai szemlélet vezérli.
- Az értékelés a gyermek személyiségének egészét – érzelmi, szociális, értelmi, testi és lelki fejlődését – fogja át.

Módszereink

- **Anamnézis** felvétele a gyermek és család nevelési háttérének megismerésére.
- **Mindennapos megfigyelés** a játékban, tevékenységekben, spontán és szervezett helyzetekben.
- **Egyéni és mikrocsoportos megfigyelés**, amely során a gyermek személyes haladása nyomon követhető.
- **Fejlesztő megfigyelési lapok** és gyermekrajzok elemzése, különösen az emberábrázolás fejlődése.
- **Nagycsoportosok bemeneti és kimeneti mérése** (szeptember és május) – ezek értékelő elemzése, fejlesztési feladatok feltérképezése
- **Pedagógiai konzultációk** a fejlesztőpedagógussal, logopédussal, gyógypedagógussal és a szülővel.

A megfigyelés nem minősítés, hanem megértés: eszköz a pedagógus kezében, hogy minden gyermek kibontakozhasson a maga idejében.

A dokumentálás rendje

A gyermekek fejlődéséről szerzett tapasztalatokat és megfigyeléseket az óvodapedagógusok **az oviKRÉTA rendszerben** rögzítik, évente **legalább két alkalommal** összegző értékeléssel.

A fejlődési naplóban megjelenő szempontok:

- **Anamnézis** adatai és a családi háttér jellemzői,
- **Beszoktatási tapasztalatok**, a gyermek beilleszkedésének megfigyelése,
- **Rajzok, emberábrázolás** (rajzelemzés), mint a személyiségfejlődés lenyomata,
- **Kompetenciaterületek fejlődése:**
 - szociális és személyes kompetenciák,
 - kognitív (értelmi) kompetenciák,
 - mozgásos és finommotoros kompetenciák,
- **Egyéni fejlesztési terv** (SNI, BTMN, tehetségterület vagy fejlődési eltérés esetén),
- **Szakemberi javaslatok és vélemények** (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus, pszichológus).
- **Szülői visszajelzések** és konzultációk rögzítése,

A pedagógiai mérés és értékelés alapelvei

- A gyermek **egész személyiségét** vizsgáljuk, nem csupán a tudását.
- A fejlődés folyamatát, nem az összehasonlítást helyezzük középpontba.
- Az értékelés **pozitív, megerősítő, fejlesztő célú**.
- Az óvodapedagógus **reflektív szemlélettel** elemzi saját nevelői munkáját, hogy a mérések eredményeit beépítse a következő fejlesztési ciklusba.
- A digitális dokumentáció segíti az intézményi szintű átláthatóságot, összehasonlítást és közös elemzést.

Kapcsolódás a családhoz és szakemberekhez

Az értékelés és nyomon követés folyamatába a családokat is bevonjuk. A szülők rendszeres tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről, erősségeiről, az esetleges támogatási irányokról.

Szükség esetén együttműködünk a **Pedagógiai Szakszolgálattal**, a **Nevelési Tanácsadóval**, valamint a **fejlesztő szakemberekkel**, biztosítva, hogy minden gyermek a számára legmegfelelőbb támogatást kapja. A gyermek fejlődése közös ügy: a család, az óvoda és a szakemberek együttműködésében valósul meg, a szeretet és a bizalom légkörében.

8. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSA

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek helyi rendje

Az óvodapedagógusok kiemelt figyelmet fordítanak azon gyermekekre, akik fejlődési üteme eltér az átlagtól, vagy valamilyen speciális nevelési szükségletük, szociális vagy pszichés hátterük miatt fokozott támogatást igényelnek. A gyermekek megfigyelése, a fejlődési napló rendszeres vezetése, valamint a szülőkkel való együttműködés lehetővé teszi a nevelési szükségletek korai felismerését. Szükség esetén az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési terv készül, amelyet a pedagógusok a szakszolgálattal együttműködésben valósítanak meg. A fejlesztések során törekszünk a gyermek erősségeire építeni, élményszerű, játékos módon támogatva a fejlődésüket.

Intézményünkben vállaljuk a Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermekek integrációját.

Vállaljuk a tehetségazonosítás feladatát, szakemberek bevonásával a kiemelt képességű gyermekek támogatását, segítését, a fejlesztés folyamatosságát, rendszerességét, szakemberek segítségével is.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása

- Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése (SNI)
- Beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdő gyermekek ellátása (BTMN)
- Kiemelten tehetséges gyermekek ellátása, óvodai tehetséggondozás

8.1. Beilleszkedési, tanulási és magatartászavarral küzdő gyermekek felzárkóztatását segítő program

Az óvoda célja, hogy minden gyermek sikerélményhez jusson, és pozitív énképe, önbizalma erősödjön. A tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek számára differenciált, egyéni szükségletekre szabott tevékenységeket kínálunk, a fokozatosság elvét követve. A kudarcok megelőzése érdekében a pedagógusok támogató, elfogadó nevelési környezetet biztosítanak, amely segíti az érzelmi biztonságot és motivációt. A gyermek fejlődésének nyomon követését követően szükség esetén a fejlesztőpedagógus vagy más

szakember bevonásával történik a további támogatás. A családokat is bevonjuk a felzárkóztatási folyamatba, hogy közösen találjuk meg a gyermek számára legmegfelelőbb megoldásokat.

8.2. A sajátos nevelési igényű tanulók oktatásával kapcsolatos feladatok

Az óvodában nevelkedő sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek számára a fejlesztés egyéni tervek alapján, differenciált módszerekkel, integrált nevelési keretben valósul meg. A pedagógiai munkát fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus és logopédus is támogatja, a szakszolgálattal együttműködésben. Az óvoda a 32/2012. EMMI rendeletben foglaltak szerint biztosítja az SNI gyermekek fejlődésének nyomon követését, dokumentálását és fejlesztését. A nevelési környezet kialakításánál törekszünk az elfogadó, érzelmileg biztonságos és inkluzív légkör megteremtésére, amely lehetővé teszi a gyermekek egyéni képességeinek kibontakozását.

Célunk:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése a többi óvodással együtt azonos óvodai csoportban, a programban meghatározott elvek és célok szerint, biztosítva részükre a speciális fejlesztés lehetőségét.
- A pozitív szemlélettel, a személyiséget megerősítő attitűddel elősegíteni azoknak a kiemelkedő képességeknek a feltárását, további megerősítését, melyek kibontakoztatása a fejlődés, érés során tehetségé alakulhatnak.

Feladataink:

- a hosszantartó megfigyelés, felfedezés, megerősítés.
- a gyermeki képességek kibontakoztatása, a tanulás iránti érdeklődés felkeltése.
- tehetségazonosítás során feltérképezzük a gyermekben az adottságokat, képességeket, kreatív gondolkodásuk jellemzőit.
- egyéni fejlesztési terv készítése.

Az integrálás feltételei:

- Az illetékes szakértői bizottság véleménye alapján óvodai nevelésben részt vehetnek.
- Társak között nevelhetőek, önmagukra illetve társaikra nem jelentenek veszélyt.
- Közös tevékenységbe részben vagy teljesen bevonhatóak.
- Szükségleteiket képesek jelezni a társak és az óvodapedagógusok felé.
- Elemi szinten, óvodapedagógusi segítséggel el tudják látni magukat.
- Kommunikációs kapcsolatot tudnak teremteni az óvodapedagógusokkal, társaikkal, illetve kontaktust lehet teremteni velük.

- Nyelvi kommunikáció megindítása, szókincsbővítés, konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszer használata
- Anyanyelvi nevelést középpontba állító, speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex nevelés biztosítása. /diszlexia, diszkalkulia, diszgráfia prevenció, grafomotoros fejlesztés, mozgás, vizuomotoros fejlesztés/

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

Minden gyermeknél egyénre szabott, előre nem tervezhető, a fejlődés ütemétől függ.

Az iskolába lépés feltétele minden SNI-s gyermek esetében az illetékes Szakértői Bizottság véleménye.

8.3. A tehetségek kibontakoztatását segítő pedagógiai feladatok

Az óvoda feladata, hogy minden gyermekben felismerje és támogassa azokat a képességeket, adottságokat, amelyekben örömet leli és sikerélményt talál.

A tehetséggondozás az óvodai nevelés természetes része, mely a játékra, az önkifejezésre és az egyéni érdeklődésre épül. A tehetségek kibontakoztatását szolgáló pedagógiai munka célja, hogy a gyermekekben rejlő potenciált játékos, örömteli, támogató környezetben bontakoztassuk ki, miközben megőrizzük a gyermekkor szabadságát és sokszínűségét.

Célok

- A tehetségigéreték felismerése és kibontakoztatása az óvodai élet minden területén.
- Az egyéni érdeklődés, kreativitás és motiváció megerősítése.
- A tehetségfejlődés feltételeinek megteremtése játékos, élményszerű tevékenységeken keresztül.
- A szülők és a pedagógusok együttműködésével a gyermek személyes útjának támogatása.
- A közösségi élmény és az együttműködés értékének megőrzése a kiemelkedő képességek mellett.

Feladataink:

- a gyermekek érdeklődésének, erősségeinek megfigyelése és nyomon követése,
- a kiemelkedő képességek fejlesztése differenciált, egyénre szabott tevékenységekkel,
- gazdagító programok szervezése (pl. tehetségműhelyek, pályázatok, kulturális események, kiállítások),
- pozitív megerősítés, bátorítás és önkifejezés támogatása,
- együttműködés a családokkal és a tehetségfejlesztést segítő intézményekkel (pl. művészeti iskola, könyvtár, kulturális központ).

Módszerek és eszközök

- A gyermek megfigyelése természetes játékhelyzetekben, tevékenységekben.
- Egyéni és mikrocsoportos fejlesztés – tapasztalatszerzés, önkifejezés, problémamegoldás támogatása.

- A pedagógus reflektív megfigyelése, dokumentálás az **OviKréta rendszerben**.
- Különböző művészeti, zenei, nyelvi és mozgásos eszközök biztosítása az élményszerű alkotáshoz.
- Közös élmények, mesék, liturgikus és kulturális alkalmak beépítése, amelyek inspirálják a gyermeki kreativitást.

A tehetség Istentől kapott ajándék, amely felelősséget is jelent: feladatunk, hogy szeretettel segítsük kibontakoztatni, hogy a gyermek képességeit mások szolgálatában, örömmel és alázattal használhassa.

8.4. Gyermekvédelem

Gyermekvédelem célja

Elsődleges cél a prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettségének felismerése, lehetőség szerint azok kialakulásának megelőzése illetve enyhítése. Szükség esetén a gyors, hatásos segítség, hogy a gyermek az adott problémából minél inkább sérülés nélkül kerülhessen ki.

Feladat:

- Év elején az óvodába járó gyerekek helyzetének általános felmérése
- Problémák feltárása
- Helyzetelemzés
- Leghatékonyabb segítségadás, megoldás keresése
- Összekötőszerep az óvoda – gyermek – család – segítő intézmények között

Az óvodás gyermek családi helyzetének évenkénti felméréséhez szükséges szempontok:

- az óvodások száma
- ebből a veszélyeztetettek száma
- hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
- három-vagy több gyermekes családban élők száma

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

1, Családi környezet:

- gyermekbántalmazás (fizikai, lelki)
- rossz lakásviszonyok,
- egészségügyi gondok,
- anyagi gondok,
- nevelési hiányosságok,
- megromlott családi kapcsolat,
- gyermeki személyiségben rejlő okok,
- bűnöző családi helyzet.

2, Családon kívüli környezet:

- munkanélküliség,
- váltakozó párkapcsolatok,
- hajléktalanság, életvitel az utcán vagy az italboltban történik,
- önkényes lakásfoglalás,
- Családok Átmeneti Otthona,
- pszichiátriai kezelés.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- évente gyermekvédelmi program készítése,
- konzultáció az intézmény vezetőivel, kollegákkal,
- kapcsolattartás a szülőkkel,
- kapcsolattartás a bajai Kistérségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal
- szükség szerint a megfelelő lépések megtétele,
- családlátogatások megszervezése,
- balesetvédelem.

8.5. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtését segítő pedagógiai feladatok

Az óvoda pedagógiai munkájának kiemelt területe a hátrányos (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) gyermekek támogatása. A gyermekek fejlesztését megelőző megfigyelés és az anamnézis során feltárt szociális hátrányokra válaszul célzott, differenciált fejlesztést alkalmazunk. Arra törekszünk, hogy minden gyermek esélyt kapjon a képességei kibontakoztatására. A családokkal való szoros együttműködés, a rendszeres kapcsolattartás, valamint a gyermek szükségleteihez illeszkedő fejlesztőprogramok elősegítik a hátrányok leküzdését és a sikeres óvodai életet. A hátránykompenzálást célzó nevelőmunka része az érzelmi biztonság megteremtése, a pozitív énkép kialakítása, a közösségbe való beilleszkedés támogatása.

9. NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉSBEN RÉSZT VEVŐ ÓVODA ESETÉN A NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK ÉS NYELVÉNEK ÁPOLÁSÁVAL JÁRÓ FELADATOK

Óvodánk kidolgozott német nemzetiségi programmal rendelkezik „Szent László ÁMK Magyarországi Német-Nemzetiségi Óvoda Sajátos Óvodai koncepciója - Erziehungskonzeption” címmel, amelyet mellékletként csatolunk.

10. FŐISKOLAI HALLGATÓK GYAKORLATI KÉPZÉSE

Az Eötvös József Főiskola hallgatói képzésében veszünk részt. Óvodánk 3 csoportjában folyik hallgatói képzés. Német nemzetiségi óvónők számára és a magyar óvodapedagógusok számára. A hallgatók képzését 3 fő német nemzetiségi mentorpedagógus irányítja. A gyakorlati programot a főiskola állítja össze, a mentorok bevonásával. A pedagógus jelöltek számára biztosítjuk az óvoda valamennyi eszközkészletét, szükséges dokumentációkat, szakirodalmat, és mindazt, ami segíti őket az igényes munkájukban.

A hallgatók megismerhetik a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való egyéni bánásmódot és az integráció gyakorlatát. A főiskolával az óvodapedagógiáért felelős szakemberekkel rendszeres kapcsolatban vagyunk, a hallgatók foglalkozásait a főiskolai módszertani pedagógusok rendszeresen látogatják, és vesznek részt a közös értékelésben.

11. A SZÜLŐ, A GYERMEK, A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feladata a családdal való együttműködés. Az óvodapedagógus tiszteletben tartja a családok

sajátosságait, szokásait. A kapcsolattartás célja a folyamatos, kétoldalú információcsere, tájékoztatás, tájékozódás, a partnerkapcsolatok erősítése.

Az óvodapedagógusok, szülők, gyermekek együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei:

- kiemelt fontosságú a szülőkkel való szoros kapcsolattartás,
- a családlátogatás, a gyermek otthoni környezetének megismerése,
- a fogadóóra, a megbeszélések a gyermek fejlődésének a szülővel való együttes nyomon követését szolgálja,
- internetes kapcsolattartás, elektronikus levelezés lehetőségei,
- honlap, faliújság,
- szülői értekezletek szervezése,
- szülői közösség működésének segítése,
- játszónapok (Apák-napja, Mamák-, Papák-napja és Anyák-napja)
- közös kulturális programok szervezése,
- kirándulás katolikus hitünkhöz kapcsolódó helyekre,
- közös szentmisén való részvétel,
- ünnepeinken való részvételek,
- évzáró projektnapok

Intézményi kapcsolatok:

- a bölcsődével,
- a szociális intézményekkel.
- az intézmény fenntartójával,
- az intézmény lelki vezetőjével,
- a társintézményekkel (az ÁMK intézményegységeivel),
- a Német Nemzetiségi Önkormányzattal,
- a város német nemzetiségi óvodáival
- a Polgármesteri Hivatallal
- a Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel,
- a KaPI-vel (1071 Bp., Városligeti fasor 42.),
- a Gyermekjóléti Szolgálattal,
- a Családsegítő Központtal,
- a Gyámügyi Hatósággal,
- a gyermekvédelmi és gyámügyi kapcsolattartóval,
- a Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal,
- a Kormányhivatalokkal,
- a Karitászcsoportokkal,
- az egészségügyi szervezetekkel,
- az óvoda gyermekorvosával,
- a városi közművelődési intézményekkel.

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában az óvoda a kezdeményező.

12. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Szent László ÁMK Óvoda Pedagógiai programját az intézményegység-vezető a Nevelőtestület bevonásával készítette, amely a fenntartó, a Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Iskolanővérek Társulata jóváhagyásával lép hatályba.

Módosítás csak a nevelőtestület elfogadásával és a fenntartó jóváhagyásával lehetséges.

Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára elérhető, megtekinthető.

Az óvodai Pedagógiai programot az óvoda Szülői Munkaközössége elfogadta.

Szülői Szervezet elnöke

Az óvodai Pedagógiai programot az óvoda Nevelőtestülete 2025. augusztus 26-ai ülésén elfogadta.
(mellékelve az elfogadásról készült jegyzőkönyv és jelenléti ív)

Tusa Cecilia - intézményegység-vezető

Hajdók Róbert - főigazgató

A Pedagógiai programját jóváhagyta a fenntartó részéről

Dávid Bernadette – általános főnöknő

Baja, 2025. 08. 26.

Ikt.sz.: III./145./2025.

13. JEGYZŐKÖNYV

Készült 2025. augusztus 26-án, a Szent László ÁMK Óvodájában az intézményi dokumentumok elfogadása alkalmából tartott nevelőtestületi értekezleten.

Jelen vannak a nevelőtestület tagjai az alábbi jelenléti ív szerint.

Az értekezletet vezeti: Tusa Cecília, intézményegység - vezető

Jegyzőkönyvvezető: György Hajnalka

A jegyzőkönyvet hitelesíti: Szabóné Mészáros Mária

Az intézményvezető megnyitja az értekezletet, megállapítja a jelenlévők számát, kinyilvánítja, hogy a nevelőtestületi értekezlet határozatképes.

Napirendi pontok előterjesztése, véleményezése:

Hozzászólások, módosítási javaslatok, azok elfogadása:

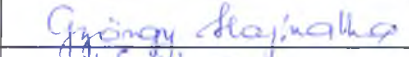

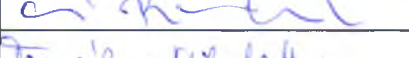

A nevelőtestület határozata: a nevelőtestület az intézmény pedagógiai programját 100 % arányban, 0 tartózkodás, 0 elutasító szavazat mellett elfogadta.

Baja, 2025. augusztus.26.

Jegyzőkönyvvezető

Intézményegység – vezető

	Név	Beosztás	Aláírás
1.	Facsóné Pankhardt Petra	német nemz. óvodaped.	
2.	György Hajnalka	német nemz. óvodaped.	
3.	Molnárné Salamon Ágnes	német nemz. óvodaped.	
4.	Pécsicsné Baranyai Alexandra	német nemz. óvodaped.	
5.	Szabóné Mészáros Mária	német nemz. óvodaped.	
6.	Szabóné Pintér Mónika	német nemz. óvodaped.	
7.	Ternák Nikoletta	német nemz. óvodaped.	
8.	Vida Piroska	német nemz. óvodaped.	
9.	Tusa Cecília	intézményegység-vezető	